

Razgled po svetu.

Avstrija.

Praga. — Policija izjavlja, da je izvršila hišne preiskave pri jugoslovanskih dijakih na ukaz spljetskega redarstva. Policija v Spljetu je namreč našla neko okrožnico, ki je bila baje v Spljet poslana iz Prage, v kateri se med drugim pravi: "Žal, da je komisar Čuvaj še vedno na krmilu. Ali ni na Hrvaškem človeka, ki bi ga odstranil?" Policija je aretirala med drugim vseučilišnika Sojeteča in Dromoviča, ki urejmeta organ srbo-hrvaške akademične mladine. V redakciji so zaplenili rokopise, ki so stari že štiri leta.

Praga. — Hrvaški dijaki so imeli zborovanje, na katerem so sklenili, da pošljejo hrvaški vladi protestno brzojavko, v kateri bodo odločno protestirali proti surovemu ravnanju z dijakom Jukičem v neiskovalnem zaporu, in zaradi nasiljev proti drugim hrvaškim dijakom. Obljubili so, da bodo nastopili proti temu nasilstvu z vsemi mogočimi sredstvi.

Reka. Tu so prijeli nekega neznanca, ki se je izdal za mehanika Masjaka iz Rusije in je pokazal tudi potne listine, glaseče se na to ime. Ko so mu pa zagrozili, da se bodo prepričali o istinitosti njegovih navedb, je ta izjavil, da se piše Aron Cir in da je doma iz Balje na Ruskem. Pri preiskavi njegove prtljage so našli ruska pisma od raznih anarhističnih zvez in laške liste, v katerih je bilo podrobno poročilo o atentatu na laškega kralja. — Policija je mnenja, da je zasledila nevarnega ruskega anarhista.

Zagreb. Iz preiskovalne zapora je bilo izpuščenih 22 dijakov, vendar pa vsi ti ostanejo še nadalje pod redarstvenim nadzorstvom. V zaporu je še okrog 120 dijakov. Nedavno so pripeljali semkaj 20 gimnazijcev, ki so jih aretirali v Karlovcu, Koprivnici in Krapini. Kaki nevarni "zarotniki" so to, se bo sprevledlo, ako pomeno, da obstoji v Krapini samo nižja gimnazija s štirimi razredi. Aretacije med srednješolci se vrše zategadelj, ker je baje policija dobila v roke neki revolucionarni statut, ki so ga izdelali srednješolci.

Budapešt. — Voditelj opozije Justh je kabinetni kancilji poslal vlogo na cesarja, v kateri jemlje ozire na najnovejšo senzacionalne dogodke v poslanski zbornici. Justh v dokumentu pravi, kralju je svoječasno poveril dostojanstvo tajnega svetnika; ali sedaj je bil pred kratkim izpostavljen najhujšim policijskim šikanam, da, še celo njegovo življenje je bilo izpostavljeno nevarnosti. Stavil je torej vprašanje na kralja, če se to strinja z dostojanstvom tajnega svetnika in če ne bi bilo boljše, če odloži dostojanstvo.

Portugalsko.

Lizbona, 8. julija. Predvečernim je razsodilo sodišče v Portu v procesu proti Paivi Conceirosu in njegovim 18 drugovim, ki so se bili udeležili monarhističnega vpadu v Vinhaes dne 5. oktobra 1911. Vsi obtoženci so bili in contumacia obsojeni. Conceiros je bil obsojen na 6 let samotne ječe ali na 10 let deportacije. Njegovi drugi so dobili po 6 let samotne ječe in deportacije za 10 do 20 let. Neki duhovnik je bil oproščen. Conceirosu so priznali z ozirom na njegove velike zasluge kot častniku, olajševalne momente.

Lizbona. Listi poročajo pisma, iz katerih je razvidno, da je pripravljalo vojaštvo v Portu in drugih severnih portugalskih krajih za revolucionarno demonstracijo, če bi se kabinet ne sestal. Cilj tega gibanja je bila zaključitev parlamenta in popolno uveljavljenje ljudske republike v smislu dogodkov 5. oktobra 1911.

Nemčija.

Berolin. — Dne 9. t. m. je pričel pred tukajšnjim deželno sodiščem proces proti socialdemokratskim članom deželnega zbora dr. Julian Borchardt in Leinert, zaradi odpora proti državni oblasti. Obedva poslanca, ki zase zahtevata iste pravice kot jih imajo člani drugih strank, sta bila od predsednika pruskega deželnega zbora, barona pl. Errfa — ki je med tem umrl — pozvana, naj zapustita dvorano. Ker sta zavrnila to samovoljstvo, je predsednik dal poklicati policijo in poslance s silo iztirati. To brutalno nasilstvo je imunitetni odsek odobril ter obedva postavil pod obtožbo.

Mnogo se govori o izidu procesa zaradi žaljenja veličanstva vsled katerega je bil tovarnar Schatz iz Saargemünd obsojen v štirimesečno ječo.

Dogodek se je svoječasno vršil k sklepu seje krilnega društva "Souvenir francais" v Saargemündu. Z francoske strani se je stvar tako predstavljala, kot da se je šlo za šaljivi znak. — On (Schatz) je v naglici cesarjevo doprsje obrnil in znane njegove besede v drugim smislu izgovoril: "Mi smo ga do sedaj poznali samo od ene strani, toda hočemo ga tudi od druge strani poznati."

Preiskava je dognala, da je Schatz deleznike pozval, naj opljuvajo cesarjevo doprsje.

Bolgarija.

Sofija. — Pri dopolnilni volitvi v parlament glavnega mesta Sofije je bolgarska zedinjena socialdemokratska stranka sijajno zmagala, ker je izvolila svojega prvobornika Janko Sakasoffa. — Ta volitev je bila poslednja po majoritetnem sistemu. Bodoče volitve v Bolgariji se bodo vršile po še precej liberalnem proporcionalnem sistemu, ki je vpeljan pri vsih volitvah.

Rumunsko.

Bukarešta, 7. julija. — Oddaja mesta za trgovsko in menično pravo je povzročila v senatnem kolegiju pravne fakultete veliko razburjenje. Profesorji so začeli stavkati. Rektor vseučilišča prof. dr. Bogolan je podal zaradi stavke profesorjev demisijo.

Anglija.

London. Kapitan Fabre, ki je vzbudil lansko leto vsled odkritij glede angleške mornarice veliko senzacijo v Angliji in tudi po drugih državah, je imel v Londonu zopet javno predavanje o pomorskih silah raznih evropskih držav. Med drugim je poudarjal, da bo morala Anglija prepustiti premoč na morju drugim državam (?). V zvezi s Francijo, katere zveza se še lahko izpopolni v zavezo, ostane Anglija prva pomorska moč še do leta 1914. Po tem času pa bodo mornarice, Avstro-Ogrska, Italija in Nemčija v trozvezi močnejše v Sredozemskem morju kakor Anglija in Francija. Anglija, tako trdi Fabre, tudi nima dovolj vojaštva, da bi mogla po potrebi pomnožiti posadke na Gibraltarju in v Egiptu. Možno je, da izgubi Anglija vsled nenadnega preobrata ne samo Malto in Egipt, marveč tudi Indijo. Tudi lahko napade kaka tuja veselila Francijo od severa in jo spravi lahko s tem nenadoma v položaj, da mora skleniti mir.

Norveško.

Stockholm. Na postaji Mahmstadt je trčil ob 5. uri 30 minut zjutraj brzovlak, ki je bil prenapolnjen, v tovorni vlak. Pet voz brzovlaka je bilo razbitih in je eksploziralo kot za plin, vsled česar so zgoreli trije vozovi. Nesreča se je zgodila vsled zakasnitve tovornega vlaka. Med 21 mrtvimi, ki so jih doslej našli, je tudi hčerka pisatelja Avgusta Strindberga, ki je bila omožena s pisateljem Filpom. Med mrtvimi in težko ranjenimi je mnogo znamenitih oseb.

Italija.

Rim, 7. julija. Sodišče v Florenci je izreklo večeraj razporoko zakonskih Tosseli. Žena si je izprosila, da sme vsak čas obiskati svojega otroka, ki ga bodo vzgajali Tosseljevi starši.

Carigrad, 8. julija. Turški listi se pečajo v zadnjem času veliko z otopskimi vprašanjem. Vsi listi, posebno "Jeni Gazetta", "Tanin" in "Hakk" svare otočane, da naj ne verjamejo laškim obljubam, da bi dosegli avtonomijo ali pa prešli v grško last. Listi svare tudi Grke, med katerimi se je pojavilo v zadnjem času čudno gibanje proti Turčiji. Listi poudarjajo, da bi morala Grška živeti s sosednjo državo, s katero ima toliko stikov, v najboljših razmerah.

Carigrad, 8. julija. Večeraj je odpotovalo čez 500 Italijanov v Pirej, Varno, Trst in Odeso. Danes je odpeljal iz mesta nemški parnik "Ella" nad 1000 italijanskih izgnancev. Med temi je tudi 200 delavev, ki so bili uslužbeni pri gradbi Bagdadske železnice.

Carigrad, 8. julija. Iz Dedeagača so izgnali s kruto silo vse Italijane. Bilo jih je okoli 270. V mestu sta ostala samo 2 bolna starca in neka vdova s 3 otroci.

Rim, 9. julija. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da je izključeno, da bi dobila Turčija onih 12 otkov v Egejskem morju, ki jih je zasedla Italija, zopet nazaj. Venizelos si je izbral nalogo, da poskusi v Rimu, Londonu, Petrogradu in Parizu pridobiti vlade za to, da se priznajo tem 12 otkom nekako iste predprave kakor svoj čas otku Samosu. Izključeno je, da bi obdržali Italijani zlasti otko Rodos, ker bi s tem Angleška nikdar ne bila zadovoljna.

Pariz. "Eclair" poroča iz Rima, da italijanska vlada koncentri ra v italijanskih mestih vojaštvo in vojni material. V Lombardiji sta poklicani 2 diviziji pod orožje. Vojaška skladišča v Benetkah se dobila povelje, da naj pripravijo velike množine streliva, ki ga bodo odpeljali na transportnih parnikih najbrže tik pred Dardanele in v bližino Smirne.

Turčija.

Rim, 9. julija. Vojni poročevalci Stampe, Arnoldo Cipolla, poroča, da Turki svoje evropske obali in otkov nikakor ne marajo ščititi. Za Italijane pa je najvažnejše, da napadajo Dardanele, ker zbirajo tam ogromne množine vojaštva. Vidi se, da je Turkom največ na tem, da z vsemi silami obdrže to svojo zadnjo in najvažnejšo postojanko. Za napad na Dardanele pa pridejo v poštev samo zrakoplovni oddelki, proti katerim turško vojaštvo in trdnjave ne izdajo nič.

Milan, 10. julija. Nekemu vojnemu poročevalcu lista "Secolo" se je posrečilo, da se je utihotopil preoblečen v častnika francoske trgovske mornarice skozi Dardanele v Carigrad. V svojem poročilu piše, da so utrdbi v Dardanelah pomankljive in da ne vzdržijo moderne opremljenim ladjam. Edino dve utrdbi sta, ki bi se lahko uspešno zoperstavljali. — Vse druge utrdbi niso tako nevarne, kakor izgledajo in kakor se je o njih poročalo in bi se morale po kratkem hudem ognju modernih vojnih ladij udati, ali pa bi bile razdejane. Nevarne so pač mine, toda tudi to modernega vojnega brodivoja ne zadržijo.

Grško.

Atene. — Grki z otkov, ki so jih zasedli Italijani, so izročili zastopnikom evropskih veselil v Atenah po posebni deputaciji spomenico, v kateri pozivljajo veselile, da naj se zanimajo za to, da bodo obdržali Grki na teh otkih vsaj tiste pravice in prednosti, ki so jih imeli pod turško vlado. — Krečani so sklenili, da pošljejo v jeseni zopet svoje poslance v grško zbornico.

Razne novice.

Grozne katastrofe na železnica.

Carning, N. Y. — Dne 4. t. m. se je pripetila grozna nesreča na tukajšnji železnični postaji. — Expresni vlak je s polno silo zavozil v osebni vlak št. 9 Lakawanna železnice, kateri je bil s prazničnimi izletniki prenapolnjen ter čakal na tovorni postaji da ga tovorni vlak prevozi. Nezgodna se je zgodila zjutraj ob 5. uri 25 minut s tem, da sta zadnja dva voza o sobnega vlaka iz tira zavozila in stroj brzovlaka se je do polovice v Pullman-vozove zaril.

Čez 40 povotnikov je mrtvih in čez 50 ranjenih, veliko med njimi smrtno.

Prizor je bil grozen, ko so bili ranjenci med razbitimi vozovi zagobjeni a pomoči ni bilo mogoče dokler ni dospel pomožni vlak ob 7. uri zjutraj.

Druga nesreča.

Pittsburg, Pa. — Še se ni groza polegla o večerajšnji železnični nesreči, že se je pripetila druga nesreča. Na, kot Ligonir Valley znani postranski progi Melon železnice je zadel tovorni vlak v o sobnega, ter je, kolikor je do sedaj znano 10 do 15 mrtvih in 25 do 40 ranjenih. Vzrok nesreče še ni dognan.

Latrobe, Pa. — Posledno brzovjavno poročilo pravi, da je 17 oseb mrtvih in 30 ranjenih. Nezgodna se je pripetila na Fair Grounds pri Wilpen, letovišče, poldrugo miljo od Ligonierja.

Dogodki v Panamu.

Panama. — Dne 4. zvečer so došla poročila o prepiru med panamsko policijo in ameriškimi pomorskimi vojniki. Novejša poročila pravijo, da so vojniki obhajali praznik četrtega julija. Ko so se vračali na ladjo vnel se je pravcati boj med njimi in policije, ter vsled rabe orožja je bil ubit ameriškanski državljani Davis in ranjenih je 8. vojakov desetega pešpika, dva pomorska vojaka in eden ameriški civilist. Ranjenci se nahajajo v Ankon bolnišnici. Dva policista sta tudi ranjena. Poslanstvo Zdr. držav preiskuje stvar. Privrženci Porrassa trdijo, da panamska policija že dolgo časa govori neisprosnu sovraštvo proti vsem Amerikancem; od tod groznejni dogodki.

Odpoklic Tafta?

Washington. — Mnogoštevilni republikanski uradniki, člani kongresa, državne legislature, kot državni in okrajni uradniki in strankarski kandidati so pričeli akcije, da pripravijo predsednika Tafta do tega, da umakne svojo predsedniško kandidaturu. Organizatorji že razpošiljajo formulare, katere bodo poduradniki razdeljevali republikanskim volilem. Ako bo ta akcija imela vspeh, potem bodo tudi od Theodorja Roosevelt zahtevali, da v korist stranke opusti načrt organizirati svojo stranko.

Boj med unijskimi in neunijskimi delavci.

New Orleans, 8. julija. — Nape-to razmerje med unijskimi in neunijskimi delavci na žagah v Louisiana je prišlo večeraj v Grabow do groznega izbruha, pri katerem so štiri ubiti.

Socialisti, na čelu jim William Haywood, bodo jutri zborovali ter protestirali proti tem, da bi trupe prišle v Grabow.

James Creek, urednik socialističnega časnika v St. Louisu, je mislil imeti govor, a je bil po, od lastnikov žag naščuvanih in obojenih delavcev pregnan.

Grabow, La., 8. julija. Vsled sihočnega boja so 4 mrtvi, dva smrtno ranjena in 18 poškodovanih, veliko je zaprtih in 12 od njih je obtoženih umora.

Sheriff Reid je governerju brzojavil, da za sedaj ne potrebuje pomoči.

Roosevelt namerava delavstvo iz- vabiti.

Oyster Bay, N. Y. — Theodore Roosevelt, bo kot kandidat nove progresivne stranke, čisto na novi način vodil svojo kampanjo. — Kakor se je v četrtek tukaj izjavil, bo poglavito apeliral na fermerje in delavce, ker ne republikanska i ne demokratska stranka ne stori nič v prosep temeljne gospodarske in socialne potrebe dežele.

V nadi na podporo teh mož, misli bivši predsednik, da mu ne škoduje beg izpod zastave nekaj njegovih najbolj uglednih vodij, kar pa v resnici pomeni veliko zgubo. On pravi, da je bila demokratska platforma zanj toliko bogata zaloga znanstva, ker je iz nje izprevidel, da očetje tiste (dem. delegati) niti razuma nimajo za socialno in gospodarstveno gibanje, katero koraka skozi deželo.

Thaw neozdravljiv?

New York. Dr. Carlos B. McDonald, tretji državni izvedenec o zadevi Thawa, je bil danes zaslisan pred sodnikom Jerome, ter izpovedal, da se strinja z izpovedbami zdravnikov dr. Flint in dr. Baker, ter da je prepričan, da Thaw ni zdrav in tudi ni ozdravljiv.

Preiskava bo te dni končana in potem se bo videlo, bo li milijonar-morilec oproščen, ali ostane v Matteawanu.

Statistika zločincev v Chicagu.

Nemore se tajiti, da ne bi bila Chicaga precejšnja vas, toda vseeno število zločincev, ki se tu dogajajo prekoračuje že vsako mesto. Da je temu tako, nam kaže poročilo, katero je te dni obelodanil policijski načelnik McWeeny, in sicer za leto 1911.

Iz tega poročila je razvidno, da je v letu 1911 policija njč manje kot 84.838 aretacij izvršila; tedaj: Štirinosemdeset tisoč osemst in osemtrideset. V istih dvanajstih mesecih je bilo tudi aretiranih sedemnajst (17) — duhovnikov.

Največ slučajev je bilo policijsko vknjiženih pod "Misdemeanor" — nedostojno obnašanje. — Blizo 5000 oseb je bilo procesiranih zaradi poverbe in tatvine. 82 oseb je bilo obtoženih umora in 17 zaradi bigamije (dvoženstvo).

Nadalje pravi poročilo, da je bilo velikiporoti izročeni 2783 oseb in skupno je bilo kaznovanih 30.612; v Bridevill in okrajni zapor je bilo poslanih 1116 oseb in oproščenih 49.034.

Ukradene in izgubljene stvari v vrednosti \$1,500,000 so bile lastnikom vrnjene. —

Koliko zločinov se je izvršilo, katerim policija ni prišla na sled — ali pa ni hotela zaslediti, — o tem molči poročilo.

Nasilstva proti delavcem v Lenamajni.

Petrograd. — V Lena-zlatopralnicah je policijski mojster izdal naznanilo, da delavci, ki niso sprejeli od družb dane delavne pogodbe, bodo smatrani kot brezposelne osebe. Vsled tega so pozvani, da svojo zastalo plačo sprejmejo in v teku osem dni zapustijo kraj. V tem obroku se znajo z delodajalci pogoditi sicer bodo vsi s silo iztirani, ki ne bodo prostovoljno odšli.

Tiralnica proti Gorkimu?

Ruska vlada je izdala ponovno tiralnico proti Maximu Gorki ter oblasti naprosila, da ga izsledijo in zapro. Pisatelj je v mnogih svojih spisih rusko razmerje grozno toda opravičeno bičal, zakar se je zameril ruskim oblastim. — A vseeno ni prav umevna ta ponovna tiralnica. Pisatelj živi na Capri ter se ne skriva, toraj ne bi bilo težavno ga "izslediti."

Politični pregled.

Demokratska stranka se sedaj raduje nad tem, da ni prišlo do razkola v njenih vrstah in da se je končno konvencija v Baltimore nad vse ugodno zaključila. Wilson, ki je bil nominiran za predsedniškega kandidata Zdr. držav se že pripravlja za kampanjo in je najel nebroj stenograf, ki bodo odgovarjali na došla pisma in brzojave. Governor Marshall, podpredsedniški kandidat je prejel samo v enem dnevu 1200 častik.

Občna govornica je, da bodo demokratski letos popolnoma zmagali. Program dem. stranke bomo objavili v prihodnji številki.

Republikanska stranka je klaverna in nezadovoljstvo vlada vsepovsod. Stari privrženci te stranke proklinjajo Tafta in Roosevelta, ter ju direktno obsojajo radi njunega početja. Roosevelt se noče vdati in diktatorično izdaja edikte svojim privržencem, ki bodo sklicali novo konvencijo v Chicagi na dne 5. augusta. Pri tej konvenciji bo imel glavno besedo Roosevelt in na isti bo proglašen za kandidata nove stranke. Roosevelt trdi, da on je pravi kandidat, ker je tako ljudstvo pri predvolitvah pokazalo in zato se ne ozira na to, če je korupirana konvencija imenovala Tafta — namreč po goljufiji, za predsed. kandidata rep. stranke. Taft se pa tudi ne poda in to sam — bog ve ...

Dalekovidni politikarji že sedaj vidijo poraz obeh — Tafta in Roosevelta in zato zahtevajo novo konvencijo, na kateri bi se republikanska stranka reorganizirala in obračunala s Taftom in Rooseveltom. Če bo do tega prišlo se še ne ve. Demokrati tega ne bi radi videli.

Socialistična stranka je podobna valovju na morju. Na obzoru zapazi mal, teman oblček in prej ko si si svest hudourja pridrvi mogočno valovje in drvi naprej ... Eugene V. Debs, preds. kandidat in Emil Seidel, bivši milwauski župan, podpreds. kandidat nastopita v kratkem svojo turo po Zdr. državah. Poseben odsek, ki je nabral fakte o Rooseveltu in Taftu je dokončal svoje delo in oddal svoje poročilo kandidatom, katerega ga bosta prav pošteno porabila.

Prospekt za socialiste zgleda jako dober — boljše kot še kdaj poprej. Nek rep. politikar se je izjavil, da prej bosta Debs in Seidel zvoljena kot pa Roosevelt ali pa Taft. In to pove dosti.

Listnica uredništva.

Načevalec (!!) Ravensdale, Wash. Brez podpisa ne priobčimo nič, kar smo že nešetokrat na tem mestu povdarjali.

Ahasver, Muddy, Ill. Isto velja Vam; sicer je veliko pisanega, toda naj razumi kdo drugi kaj hočete povedati, mi stvari ne raztolmačimo.

Gazolinova svetilka eksplozirala. Iz Krakova poročajo: V hotelu Wittels v Nadvorni je eksplozirala gazolinova svetilka. Lastnik hotela in neka dekla sta bila ubita.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošljamo: za \$ 10.35 50 kron, za \$ 20.50 100 kron, za \$ 41.00 200 kron, za \$ 102.50 500 kron, za \$ 204.50 1000 kron, za \$1020.00 5000 kron.

Poštarina je všteta pri teh avtah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarje pošiljate izplačuje c. kr. poštno hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprilične, je do 850.00 v gotovini v priporočeni ali i registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft: FRANK SAKSER CO. 82 Comland St. New York 104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

Zahodna Bolniška Podporna Jednota.

RAVENSDALE, WASHINGTON.

Vstanovljena aprila 25. In korporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash.
Podpredsednik: PAVEL KOS, Box 10, Ravensdale, Wash., Box 44.
Tajnik: FRANK TOSTOVRŠNIK, Taylor, Wash., Box 44.
Blagajnik: BLAZ FELICIAN, Box 80, Enumclaw-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JERNEJ SKRBINC, Issaquah, Wash.
MARTIN MEŽNAR, Taylor, Wash.
MATIJA KOREN, Taylor, Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdale, Wash.
JOHN PETEK, Enumclaw, Krim Wash.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. SHAW

Seja gl. odbora vsako zadnjo nedeljo v mesecu v Ravensdale, Wash., v dvorani Pavla Kos. Uradno glasilo je Glas Svobode.

TEMNI OBLAKI.

POVEST. — SPISAL DOBRAVEČ.

IV.

Kjer Postojna v spodnji svet
Svoja čuda vabi zret,
Ona zemlja slavoglasna
Moja vlast je, dom je moj.

Nadaljevanje.

— Jaz koga opravljam? Vsi hudiči in gromska strela! Ali je že svet slišal kaj takega? Svoje denarje pošteno zaslužim in shranim, beračil nisem še nikoder, oropal še nikogar in pobil tudi ne! Če kdaj zapijem kak krajcar, zapijem svojega, ne tujega, pr' duš'! vsega pa tudi nisem še zapil. Pomni, jaz nisem hodil po Hrvaškem! Dobro veš, da je Jurij Trobec poštenjak. — Tu se je potkal po junaških prsih, da so zadonele kakor hrastova vrata, in ponovil je — "poštenjak, ki si je moral sleherni prihranjeni krajcar krvavo zaslužiti."

"No, no! Kdo ti pa očita nepoštenje v takih stvareh? Rekel sem ti le, da si me obrekoval in opravljal, ko te je oni dan Korenčan iz Bistrice izpraševal o nekem dogodku, o katerem je meni ravno tako malo znano kakor tebi. — Kar je res, to je res, Jurij. Tedaj si lagal, kakor si dolg in širok; pa brez vse zamere, moj dragi kume."

— Jaz sem lagal, praviš?

"Da, nikdo drugi."

— Imam mnogo napak, ne bom rekel, a da bi koga vedoma opravljal v pogubo, te pa nimam. Kar me je izpraševal mladi Korenčan, povedal sem le toliko, kolikor vem, in le tako, kakor vem, a ne drugače. Pil sem ga danes res že več kot samo jeden kozarec, ali toliko mi ni še zasedlo pameti, da bi ne vedel, kaj govorim, če rečem, da si upam vse potrditi s prisego.

"Tako!" zarjovel je Gašper, da so ga vsi pogledali. "Ti duša —, ti poležakar, oče Lenček, ti plačani lenuh, vreteno, ki ni vredno, da te zemlja nosi! Torej ti si me videl oni dan pred pobojem rajkuge Lesarja na tržaški cesti? Že dva dni prej sem bil na Reki in še delj na Hrvaškem. Mari misliš, da mene nosijo coprnice po tistih krajih, kjer vi tukaj pobijate ljudi? Zares lepa reč! No, bodeš pa dokazal, ti smrdokavra, ti lakomnik, oderuh, obrekovalec..."

— Gašper je vedno huje silil v svojega nasprotnika. Rdeč je bil kakor kuhan rak. Bradavica, katero je imel že od rojstva na levi strani nosa, bila je taka kot zrela črešnja. Hotel je udariti Jurija, a prijatelji so se zgrnili okoli Trobea ter odrinili napadnika, da se je umeknil. Jezno je stiskal pesti, toda še tisočkrat huji so bili pogledi, s katerimi je ošinjal ubogega Trobea. Potem je pa pristopila Barba in s silo potisnila na pol pijanega moža skozi vrata.

Le najbližjim znancem je bilo jasno, o čem sta se pričkala Jurij in Suhorec. Največ je bilo takih, da se jim je zdelo čudno, zakaj se stvar še sploh pogreva.

Gašperja niso nikoli imeli za prevelikega poštenjaka. Prijela se ga je rada marsikatera reč, in ker se je danes zdržal črednik tako možko in trdovratno, da nekaj ve, vzbudil se je marsikomu sum, ki je spravljal Suhorec v neprijetno zvezo z omenjenim dogodkom.

Nekateri prijatelji so mislili, da bo sedaj Jurij po svoji navadi razkladal vso stvar na dolgo in široko, a nič tega, in čudno se jim je zdelo.

Zunaj v senčnem vrtu sta stopala Josip Korenčan in mladi Lesar ter se pogovarjala o zadevi, ki je bila Josipu najbolj mila. Samo-svoje je otresal Ivan z glavo in govoril:

"Meni se zdi stvar dognana. O kakšni rodbinski zvezi med nami niti misliti ni mogoče, kam li, da bi se zgodilo, kar želiš ti."

— Od kdaj pa tako in zakaj tako, Ivan?

"Imam za to dovolj poviada, a povem ti ga drugičkrat."

Kako da si zašel na tako napačno pota? — S tem mu je začel razkladati svoje uspehe v raziskavanju.

Vse to ni Ivana preverilo skoraj nič; dejal je le: "Ne rečem, da bi se utegnila naša sumničenja kdaj tako zasukati, da bi bila popolnoma neutemeljena, ali do tedaj mine morda tudi še pol veke lahko in mirno, ne da bi kdo vprašal mojo sestro, koliko ji je let. Tega pa vendar ne mogoče zahtevati, saj si dovolj moder, naj te Gabrijela čaka do omenjenega koneč; reko bi se drugače lahko vedno. — In še nekaj. Pomisli, da se vidva res vzameta — slučaj — mahoma se pa pojavi Bog ve kod človeče, ki zbere moje in tvoje priče, Gašperja in starega Korenčana, ter dokaže, da le ta in ta Korenčan Luka — je zločinec. Ali bi mogla tvoja soproga potem tebe pogledati; ali ne bi prešla z očetovih rok pokojnega Lesarja kri tudi na sinove roke? Nisem prijatelj takih grozovitih dogodov in mehkočutnih romanov, a tu, mislim, nehalo bi biti človeško življenje."

Ko je ne bil Josip živo prepričan o nedolžnosti svojega očeta, bile bi ga Ivanove besede potrlje prav do cela. Tudi tako ni odgovoril Lesarju ničesar. Zato je oni nadaljeval: "Najbolje bo, če se zgodi, kakor pravim jaz. Mi ostanemo prijatelji, ženitev pa pozabi."

— Kako lahko dušno govoriš, Ivan! Ali misliš, da se to zabi tako, kakor bi rekel: izbris s kredo napisane številke z mize. Prijatelj, ljubezen piše s stalnejšimi potezami! Spominov, katere je začrtala ljubezen, srečna ali nesrečna ljubezen, teh spominov ne izbriše nikdo!

Tu ga zmoti Ivan, rekoč: "Kdo bi bil mislil, da si še takšen idealist?"

— Idealist ali ne. Toliko že lahko rečem, da srce ni kamen.

— Verjamem, rad verjamem to, a sam lahko spoznaš, da Gabrijela ni in ne more biti tvoja. Dokler sem jaz gospodar na Lesarjevem domu, ne sme se to zgoditi. Razlogi so ti znani."

— Ivan, ali veš, da misli zato Gabrijela v samostan?

"Kaj?" vpraša ta in se zgane, kakor da ga je pičila kača. "Kdo ji je vcepil nekaj zopet to misel? Ali se ji nedostaje priložnosti za možitev?"

— In tu vpriči mene govoriš o njeni možitvi! Ivan, mnogo si se

izpremenil. Često sem že računal na tvojo pomoč, a zdaj vidim, da je bilo vse le britka prevara. Ti podiraš moje najlepše načrte — "Ki so načrti brez podlage," preseže ga Lesar.

— Seveda, če je ne dobe tam, kjer bi jo iskal za gotovo.

"Jaz, da bi te še podpiral? — Pojdi in pomisli, kar sem ti že govoril! Meni se zdi, da se vrši med nama isto, kar nekaj med mojim in tvojim očetom: če le prideva skupaj, pa se sporečeva."

— Ivan, nehajva! Ti ne veš, kaj je ljubezen, in odkar si se izpremenil v smisli, ki je meni nasprotna, uveril si se in vse presojaš tako, kakor bi bil ves svet na prodaj.

"Morda ni res?"

Korenčan mu ni odgovoril, marveč molče se je vrnil v sobo, in Ivan za njim. Tu je imel prvo besedo Frankič. Šalil se je z nežnim spolom, pripovedoval razne dovtipne in včasih tudi pogledal skozi okno, kdaj se vrnete Josip in Ivan. Ko sta se vrnila, umirila se je tudi živahnost med družbo. Nekaj težki vzduh je zavladal nad vsemi. Noben pogovor ni hotel v pravi tir, celo Frankič je nehal z dovtipi. Gabrijela je najbolj čutila posledice pogovora na vrtu. Z obrazov jima je poznala, da se nista ločila v najlepšem miru. Kaj je bil predmet pogovora, to je tudi uganila, ne da bi vprašala. Vrtela je v roki dišečo vrtinico in se pogovarjala s profesorjem.

"Kdaj se vrnete zopet v naše kraje, gospod?"

— Jeseni, gospica. Tedaj pridem za delj časa.

"Prosim, ne zabite nas posetiti. Saj vam menda še ni znana naša okolica."

— Nekoč sem bil sicer že tam, vendar vzprejem rad vaše cenjeno vabilo. Moja nečakinja me namreč prosi že dolgo časa, da bi smela z menoj na počitnice za nekaj tednov. Deklica zelo ljubi naravo, ljubi pa tudi slovansko zemljo in slovanski narod, dasi nima doma preveč časa baviti se s tem.

"O, potem bodeva kmalu dobi znaniki."

— Veselilo me bode, če jo bom mogel seznaniti z vami.

"O, lepo vas prosim, gospod profesor!"

V tem se je družba odpravila na železniško postajo. Zopet je stopal Josip poleg Gabrijele, a njegov pogled ni izražal več polovice one navdušenosti in vztrajnosti kakor prej v Jami. In vendar ga je misel na ljubko spremeljajoč bočila k nadaljnjemu delovanju.

"Ali sta se kaj sprla z mojim bratom?"

— Ne mnogo. On je čuden že nekaj časa. Nikakor si ne morem pojasniti, zakaj se je spremenil.

"Glejte, torej tudi vi slutite, da se je vse zarotilo proti nama? Ali ni najlepše, če siloma pretržem vse te zanke in si poiščem miren kotic, kjer ni zavisti, ne sovraštva, ne jeze, marveč prava nesebična ljubezen, ki vse žrtvuje svojemu bližnjiku?"

— Gabrijela, o tem niste še dovolj preudarili!

"Ne rečem, da sem, toda ta misel od dne do dne bolj dozoreva v meni."

— A ne dozori nikdar, pravi Josip strastno in jo pogleda v lice. Zavest o izgubi predrage zaročenke je zanetila v njegovi duši silen odpor. Srce je vzplapolalo z nekdanjim žarom.

"Ne vem. Moje razmere vse kažejo: da."

— Prosim vas, gospica, pustite mi vsaj iskrico nade! Grel si bom ob njej srce in vzpodbujala me bode k uspešnemu delovanju za vašo in moje srečo.

Tako lepo je prosil Josip, da bi mu Gabrijela nikdar ne mogla odreči. Molče mu je stisnila v roko žarečo vrtinico, katero je on skrbeno spravljal, pogledal hvaležno Gabrijelo in dejal na tihem: — Hvalo! Ta mi bo drag spomin!

Njeno oko se je za hip zatopilo v njegovem govoru pa nista nič več. Dospeli so na kolodvor in posloviši se odpeljali vsak na svoj dom.

Dalje prihodnjič.

V listu "Glas Svobode" oglašajo samo dobre tverdke, zato vam jih priporočamo.

PAPEŽ ZOPER KRŠČANSKA STROKOVNA DRUŠTVA.

Že dolgo so napovedovali, da poseže papež v razbeljeno razmerje med klerikalnimi delavskimi organizacijami na Nemškem: med katoliškimi delavskimi društva (s sedežem v Berlinu) in med krščanskimi strokovnimi organizacijami (s sedežem v Kelmorajnu). To se je zgodilo o binkoštih na zborovanju zveze katoliških delavskih društev; papež je poslal župniku Beyerju, voditelju katoliškega delavskega gibanja, pismo sledeče vsebine:

"Poznam vaša načela in stremljenja in predvsem tudi diference med vašo organizacijo in drugimi. Vas hvalim, vas odobravam in priznavam in z vsemi silami si prizadevam, da si vsi osvoje vaša načela. Drugih ne odobravam. Ne preklinjam jih. Zakaj preklinjanje ni moja stvar; ampak njih načel, ki so kriva, ne morem priznati.

Če se gospodarska stran življenja odloči od religije, da leta ne preinija vsega človeka in vse organizacije, nastopijo žalostne posledice. Če se religija izključi od določnega življenjskega delovanja n. pr. od gospodarskega prizadevanja, bo kmalu izključena tudi od drugih vprašanj, ki se dotikajo praktičnega življenja in tako pridemo kmalu in po bližnici do brezverstva, t. j. do zanikavanja verstva. Zato ne morem odobravati takih organizacij.

Tudi ni mogoče individua, poedinega člana odločiti od organizacije, češ da so posamezni člani podrejeni cerkveni avtoriteti, nikakor pa ne organizacija kot taka: to je popolnoma krivo, nevdržljivo in se ne da misliti. Cerkev ima ukazovati tudi organizacijam.

Povej svojim prijateljem in dragim delavcem: Sveti oče odobrava njih stremljenja v vsem in soglašajo z Vami in želi živo, da bi vse ostale delavske organizacije soglašale z vami. Hočem, da vsem načelnikom in članom povelj, da jim papež podeljuje iz vsega srca svoj blagoslov, in jih prosim, da enako kakor doslej tudi zanjprej delujejo ne le za pozemski, temveč tudi za duhovni blagor delavcev."

Da papež z drugimi organizacijami nima v mislih modernih, na stališču razrednega boja slonečih strokovnih društev, ni treba na dolgo in široko razlagati. Z besedo "druge organizacije" meri papež na krščanska strokovna društva, kar je takoj jasno, če pomislimo, da so papeževe besede odgovor na adreso, ki so jo katoliška delavska društva odposlala na papeža. Ta adresa je prozorna denunciacija krščanskih strokovnih društev; v njej proglašajo organizacija katoliških delavskih društev:

"Zametava načelo, da je delo in gospodarsko življenje smatrati za "čisto gospodarsko pojav in da se trgata iz zveze z nadnaravnim življenjem in iz zveze z Bogom in poslednjim smotrom... Z okrožnico Rerum novarum zametava zlasti naziranje, da obstaja med stanom delodajalcev in delavcev naravno nasprotje; z navedeno okrožnico priznava, da sta oba stanova drug na drugega navezana in od narave poklicana na mirno sodelovanje.

Ravno zaradi tega mirnega sodelovanja pa je naša zveza predmet najhujših napadov od strani vseh delavskih zvez, ki snujejo svoje upe zlasti na gospodarski boj. Zveza katoliških delavskih društev stremi po družabnem miru in je zatorej eminentna državo ohranjajoča sila, trdnjava zoper prevrat in trdna opora družabnega reda in državne avtoritete.

Kakor je zveza katoliških delavskih društev zgrajena po navodilih cerkve popolnoma na religiji in uresničuje verske nauke v praktičnem življenju, prav tako izjavlja, da so njeni poedini člani, kakor tudi po zbolšanju meznega in delovnega razmerja stremiške strokovne organizacije kot take v verskih in npravnih vprašanjih podrejene oni instanci, ki jo je Bog sam postavil za čuvarico svojega zakona in sicer tudi za javno življenje. Jasno in očitno priznava zveza za vse svoje delo-

vanje avtoriteto svete stolice in od Boga postavljenih pastirjev cerkve, dobro vedo, da je ves blagor in izveličanje poedincev kakor vse človeške družbe dosegljiv le v zvezi z ono avtoriteto, ki jo je Bog postavil za oznanjevanje svojega zakona.

Zaradi tega trojnega pravila pobijajo zvezo od mnogih strani, zlasti oni, ki uče, da prizadevanja po zbolšanju meznega in delovnega razmerja kot čisto gospodarski pojavi niso v nobeni zvezi z religijo in da organizacije, ki sledujejo ta stremljenja, niso podrejene cerkveni jurisdikciji."

Kdor količjak pozna nemške razmere, uvidi prvi trenutek, da je v tej katoliški adresi vse polno bodečih osti zoper krščansko strokovno organizacijo in da papež popolnoma soglašajo z denunciacijami.

Papežovo pisanje je precej kisló jabolko za klerikalni centrum (ki se prav močno ozira in naslanja na krščanska strokovna društva) — z barvo mora na dan, pokazati mora, kar je v resnici: da je politična garda katoliške hierarhije, ki sprejema svoja navodila od škofov. Krščanska strokovna društva se morajo preustrojiti v katoliška delavska društva, ki nekatičanov ne smejo sprejemati, ki so celo v lastnih delavskih zadevah oropana sleherne samostojnosti in ki ne smejo voditi nobenega gospodarskega boja več, ki ni po godu duhovščini. Katoliški delavci so kakor otroci, ki se po papežem ukazu sami brez duhovske pestunje nikamor ganiti ne smejo. Napačno bi bilo pričakovati vsled pomnožitve škofovske oblasti, vsled degradacije centra na konfesionalno stranko, na generalno agenturo papežstva na Nemškem, ki izvršuje natančno navodila svojega rimskega gospodarja, napačno bi bilo vsled tega pričakovati nov razkol med oblastniki na Nemškem. Saj ni protestantizem v socialnem pogledu nič manj nazadnjaški nego katoličanstvo rimske kurije. Narobe! Sreča vseh izkoriščevalcev, katoliških in protestantskih, bodo utripala glasneje in hvallila papeža, da je stl poslednje samostojnosti krščanske strokovne organizacije in ji odvzel vso sposobnost za obrambo delavskih interesov.

Ampak papežev korak je značilen še v drugem oziru: prodirajočo moč kapitalizma kaže, ki se poslužuje najkompliciranejših sredstev za utrditev svoje vlade. Američanski trusti si kupujejo sodnike in upravo, plačujejo udane politike, ustanavljajo cerkve in univerze, snujejo sekte in financirajo duhovščino. In nič drugače ni v Evropi! Le da ima kapitalizem na evropskem kontinentu na razpolago celo vrsto mogočih ideologij, da ž njimi podkrepiti svojo oblast. Mogoče da rimski škof in provizionar zlate internacionale, ki dobro plačuje in hudo kaznuje že na zemlji. Mogoče da si — zapreden v srednjeveške, s plesnobo pokrite, po trohno dišeče nazore svoje cerkve — celo domišlja, da sledi le božjim poveljem, če onemogočuje katoliškemu delavstvu težek boj za obrambo interesov. V resnici služi ta ideologija izkoriščevalnim interesom velikega kapitala in namestnik božji je v vsej svoji slavi nazadnje le orodje kapitalizma.

Klerikalna demagogija je vsled odkrite papeževe besede v hudih škripcih: delavske organizacije potrebuje kakor lačni kruha. Ampak "svetemu očetu" se ne more ustavljati. Rešpekt pred Petrovim naslednikom zabranjuje klerikalnem slednji odpor proti papeževi sodbi. To je ena! Druga je pa ta, da so papeževe besede tako resnične, da jim vsa klerikalna dialektika ne more do živga. — Krščanska strokovna organizacija se nam zdi kakor gorak led, kakor leseno železo, zakaj klerikalizem in strokovna organizacija sta kakor voda in ogenj. Strokovna organizacija je organ delavske poželjivosti, proletarskega stremljenja po samostojnosti; krščanstvo pa terja od delavca skromnost, pohlevnost. Strokovna organizacija se vojskuje zoper izkoriščanje in zatiranje, krščanstvo blagoslovlja sedanji družabni red. Klerikalizem ustanavlja krščansko strokovno organizacijo za delavce, ki se niso socialisti, ki pa so že izprideni kristjani. V njej

igrajo strokovno gibanje, delavske boje — kar je v resničnih strokovnih organizacijah krvava resnoba, je tu le igrača in slepilo, ki traja, dokler je varane žrtve ne pregledajo. Temu švindlu napravljajo papež kraj in konec z jasno svojo izjavo, da se krščanstvo ne vjema s strokovnimi boji. Odtod velikanska zadrega v klerikalnih vrstah! "Zarja".

Denar pošiljamo v domovino.

Po sledečih cenah:

\$10.35	K. 50
\$20.50	K. 100
\$30.85	K. 150
\$41.00	K. 200
\$61.50	K. 300
\$102.50	K. 500
\$204.50	K. 1000
\$1020.00	K. 5000

S temi cenami so vračunjeni vsi stroški.

PRODAJAMO ŠIFKARTE v domovino in obratno MENJAMO DENAR. Govorimo slovenski.

Kaspar State Bank

1900 Blue Island ave., Chicago, Ill.

Mi Vam zaupamo

in radi tega, smo se odločili v sakemu poštenemu delavcu prodati na upanje to je na jako lahko plačevanje v mesečnih obrokih **prekrasno 14 karat. Gold filled uro-vertico in privesek.** Pišite takoj danes in pošlite marko za lep ilustrirani katalog in pojanila kar dobite zastojno **MOROW & CO. 3210 3. AVE. NEW YORK, N. Y.**

KAKO POSTANETE VESELI.

Srečajte se z nami in mi vam povemo kako pridete do lepe farme, ki vam bo dala svobodo pred revščino in bo si — neodvisnost, dobro zdravje, čist zrak in vse najboljšo, dobro življenje in zadovoljstvo za se in družino.

TO JE KAR MI GARANTIRAMO.

Zadavalnost ali povračilo denarja — dobro rodovito "clay loam" zemljo in ne pesek. Damo delo z dobro plačo. Več denarja si napravite na 40 akrah naše zemlje kot pa na 200 akrah peska ali močvirja. Najboljši trg na svetu. Kaj več še hočete? Naša zemlja rodi na akter 300 mernikov krompirja — 20 tonov pese, 75 mer. ovsa; 25 mer. pšenice, 2½ tona sena, 250 mer. jabolk, 100 mer. jagod. To so goli fakti in ne proračuni.

Pridite v naš urad, da vam povemo, kako z lahka pridete do farme. Če pa nimate časa obiskati nas, pišite nam. Imamo lepo knjižico za Vas.

ILLINOIS—NORTHWEST COLONIZATION CO. 908 Tacoma Bldg. No. 5 N. La Salle St., Chicago, Ill.

ORIGINALNI IZDELOVALCI

ASBESTOS SHOE =REG. TRADE MARK=

Te imajo največ odjemalcev, ker so garantirane, ker so tako močne kot železo in strpe največ. Take obuče ne zdeluje nobena druga trvdka. Pri kupovanju ogledajte na znamko in vedno vprašajte po C. W. JOHNSON Asbestos čevlji. Če vaš trgovec nima teh čevljev, pišite na C. W. JOHNSON, Natick, Mass.

Obednica Garden City Hotel & Buffet

ŠtefanSkendrovič lastnik

Izbrana domača vina, likerji in cigare

1345 W. 18th Street. Chicago

Tel. Canal 4671

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by **M. V. KONDA & CO.**
1809-1813 Loomis Street Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodni list za slovenski narod v Ameriki.

"GLAS SVOBODE" IZHAJA VSAKI PETEK in velja

ZA AMERIKO: Za celo leto \$2.00
za pol leta \$1.00
ZA EVROPO: Za celo leto \$2.50
za pol leta \$1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE
1809-1813 LOOMIS STR. CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnika da nam natančno naznanijo poleg novega tudi STARI naslov.

JUSTIČNI ZLOČIN.

Svoječasno smo poročali o zadevi Folke E. Brandt, bivšega strežaja bankirja in milijonarja Mortimera L. Schiff, ki je bil obtožen zločina vloma, krivim spoznan in od sodnika Rosalsky obsojen v tridesetletno ječo, od katerih je že presedel pet let.

Brandt je vedno trdil svojo nedolžnost in rekel, da je bil svoječasno obsojen le formalno ter se mu je zagotovilo, da bo v kratkem času osvoboden. V tej nadi je v ječi prebil, kakor rečeno, dolgih pet let, a ker zaželjena svoboda ni prišla, pričel je prositi za novo razpravo, katerega se mu je konečno tudi dovolila in Brandt je bil izpuščen iz ječe — seveda pod jamstvom — in nova preiskava se je pričela na široko in dolgo.

Kakšen konec je dosegla ponovljena razprava, piše "Arbeiter Zeitung" doslovno:

"Prizivno sodišče v Albany je razsodilo, da Folke E. Brandt, nesrečni strežaj bankirja Mortimera L. Schiff, kateri je bil obsojen zaradi namišljenega vloma po znanem sodniku Rosalsky v tridesetletno ječo, mora prestat svojo kazen.

Prizivno sodišče je v svojih razlogih utemeljevalo, da je bilo edino vprašanje za razsoditi, je li bilo sodišče, ki je obsodilo Brandta, opravičeno v zadevi proti obtoženi postavno postopati.

Tedaj se ni šlo pri prizivnem sodišču za to, da se dožene je li Brandt zločina, katerega se dolži, kriv ali ne, marveč samo za to, če je imelo sodišče, ki ga je obsodilo — če postavno ali po krivici, je vseeno — sploh pravico, izreči razsodbo proti njemu. In ker je prizivno sodišče to vprašanje z "da" potrdilo, in ker se v to vprašanje kriv ali nekriv sploh nemo re spuščati, tedaj mora vbog človek svojih trideset let ječe prestat.

Prav slabotna nada preostaja še obsojencu, a le v toliki smeri, če se bo preiskava governerja Dixona, ki je bila prekinjena vsled postopanja prizivnega sodišča, sedaj nadaljevala. Toda ta preiskava je bila v rokah ljudi, ki so bili že od pričetka bolj nagnjeni za Brandtovo krivdo kot nekrivdo.

Tedaj pač komaj ostaja še nada za vbolega siromaka ki ni, in naj je rečeno od strani Schiffa, Gansa in njih plačenih orođij, kar se hoče, izvršil nobenega zločina, ki bi se smelo kaznovati s tridesetimi leti ječe. In pa "častivredni" sodnik Rosalsky, kateri je izrekel sodbo, tisti sodnik, ki je hitro preklical svojo razsodbo, ko je prišlo v javnost njegovo postopanje proti Brandtu, ta sodnik ki je hitel k okrožnemu pravdniku in tega jokajoče prosil, naj mu pomaga v zadevi Brandta, ker vendar pripadata obojema k "eni in isti stranki" — tisti sodnik je sedaj "opravičen". On je bil "pravičen sodnik" v oči svojih kolegov sodnikov in svojih — sokrivcev.

A nihče drugi, ki je zadevo Brandta, količkaj zasledoval, se ne bo strinjal s tem mnenjem. — Nad ubogim Švedom se je izvršil justični zločin, ki bo trideset let v ječi žaloval, zaradi zločina, katerega ni izvršil.

A prvi zločinci pa, Schiff, Gans in Rosalsky so prosti in so "častivredni možje".

Tako piše kakor rečeno, "Arbeiter Zeitung", iz česar je razvidno, koliko je vredna ameriška pravica. Dolar je bog, dolar je

pravica in dolar je bič za vse one, ki se bore za vsakdanji kruh in ki ne vklonejo tilička do tal pred lopovi, ki predstavljajo Zdr. državo ameriško.

ZGODBA O VELIKEM AMERIŠKEM PREMOŽENJU.

Spisal Fric Kummer.

(Nadaljevanje.)

5. Zaključno motrenje.

V nobeni deželi vsega sveta ni našel kapitalizem tako malo odpora in ovire, kot baš v Zdr. državah. Tukaj so znali njemu posebne lastnosti neovirano stopiti v ospredje ter se razvijati nekajljeno radi moralničnih pomislekov. — Kar posebno zbujna našo pozornost pri razmotrivanju razvoja ameriškega bogastva in kar se nam karakteristično v pot postavlja, je v prvi vrsti brutalen in neprikrit način, kako se preša postavodaja in pravosodje v službo kapitalizma sploh in pa celo v robstvo posameznih magnatov.

Brez postavodaje bi bil kapitalističen razred tako brezmočen kot je dojenček: S prva mu je dovolila prilastitev zemljišč in njih zakladov, potem izsesavanje konsumentov in izkoriščanje delavstva in nato si je po svojih organih osvojil: policijo, milico in sodišča, trdno zaslonbo za na tak način dobljeno bogastvo. Zakoni, nakupičenje suhoparnih paragrafov, s sijajem najvišje nepristranosti in pravice, so bili narejeni potom podkupovanja ter se vporabljajo od podkupljenih sodišč v lastno korist in pa v korist onih, ki imajo sredstva za podkupovanje: Velekapitalistov. Ostali del ameriškega ljudstva se ne more vpreti temu orožju velekapitala, to je: postavi. Kjerkoli se rešuje nasprotje koristi, najsibo v postavodaji ali pred sodnijo, zna navadno na vspeh računati tista stranka, ki ima na razpolago ponajveč denarnih sredstev. In če se misli kaka država ali kaka občina upreti posegu velekapitala, potem ima le ta razlaganje postavne v visokih in najvišjih instancah vedno na svoji strani. Višje da je sodišče, tembolj je naklonjeno kapitalističnim interesom. Na tem stališču se niti ne more pomoči s postavodajo. Zveznovišjesodišče (Supreme Court) si je v teku desetletij prisvojilo pravico, da razveljavi kot protiustavi postavne, katere so se sklepale po dolgotrajnem posvetovanju obojeh zbornic, tedaj ustavnemu postavodajcu. In če vendar enkrat kakšna, kapitalu sovražna postava prekorači sotesko Zvez. višjega sodišča, potem se izvršitev tega zakona zabrani s podkupom dotičnih organov.

In "najsvobodnejše ljudstvo sveta" si pusti vse to mirno dopasti? Pravezprav ne. Skoraj vsaka večja korupcija je spremljana z izbruhom javnega mnenja. Toda ta preobrat mnenja ne vpliva na koristi zopetne izvolitve; nekaj se mora zgoditi, da se pomiri valovje; navadno se imenuje preiskovalna komisija, od katere se pa zavoljo tega ne sme ničesar pričakovati, ker je navadno sestavljena iz ljudi, ki so direktno v zvezi z zločinom, kateri se ima preiskati. Po preteku več časa poroča potem komisija, da je vse v najlepšem redu, ali pa tudi, da so znaki o nerednosti, toda nemore se dognati pravega krivca. Medtem je javnost že zdavnej pozabila, zakaj da je bila imenovana komisija in zakaj se je šlo, ali je pa pozornost nase potegnila druga rakrana. Na vsaki način pa gre zlogospodarstvo nemoteno svojo pot naprej.

Ni redka prikazen, da pritirani gnilo razvoj oblasti do nekoga reformatoričnega gibanja; ali do cela brezuspešnost vsega prizadevanja ostaja za vedno nerazvojljiva nganka za tiste, kateri ne poznajo vso prefriganost politikarjev "najboljše dežele vsega sveta". Rešitve te prikazni, ni treba dolgo iskati.

"Isti ljudje, ki so mesta, države in narod za velikanske svote davčnega demarja ogoljufali, ki so po svojih kreaturah podkupovali postavodajalstvo, sodnike in uradnike, ki so vsled korupiranih spletkarjev po svojih volji sodnike posajali na sodne stole, kateri so

vlado kratkim potom naredili za pomočnico svojih namenov in ljudstvo si podjarmili na tisoče načine—in to so tudi ljudje takozvani "reform-komitejev"... Ko bi se tudi najmanjši resni poskus naredil, dotakniti se njih, po nepoštenim potom pridobljenih privilegijev takoj bi vrišče zagnali o revolucionarni konfiskaciji. — Vseeno so bili pri volji konce narediti manjšim sleparijam, politikarjem z bordeli, pivotoči in proti krošnjarjem, to pa zato, da so dobili glas, češ, da se pobrigajo za splošno dobrobit meščanov. — Časniki so jih podpirali v njihovi prizadevi, da so svoje kandidate v urad spravili. Edini pravi razloček je bil ta, da pod izrazovito korupcijsko upravo so le ti "reformarji" izdali ogromne svote za podkupovanje v svrhu pridobitve gotovih pravic, postav in oproščanja kazni, medtem, ko so po izvršeni "reformaciji" uprave zopet vse in često še veliko več nazaj dobili, ne da bi bili le en cent tvegali. Mnogokrat je boljše da se ima "reformarje" v "gospodi", ker le teh delavnost ni vedno v splošni sumljivosti, da je korupcijska in zaradi tega se jo strogo ne nadzoruje... Kar smo tukaj rekli, ima veljavnost za vsako "reformno" gibanje.

Seveda, zlogospodarstvo uradov ne bi moglo dobiti tisto splošnost, kakor tudi ne bi ogromna sleparstva — imenovano "reformno gibanje" — mogla vspevati, če bi se delavstvo spominjalo svoje dolžnosti. Do tega je le redko prišlo, v širših vrstah ameriškega proletariata se je tudi zgubilo merilo državljanske morale. O zavedbi, da delavstvo mora nositi vse posledice in stroške korupcije, ni bilo nič najti. Zaman se išče o kakšnem odločnem protestu proti gnilobi v politiki in družbi. Moralo se je že nekaj hudega zgoditi, predno se je prebudil delavec, a še potem je pri volilnih protestih volil enega izmed obojeh korupiranih strank. Pa tudi, če bi si bilo ameriško delavstvo vstanovilo politično organizacijo in bilo nastopalo samostojno, tako vendar ne bi imelo nado na vspevanje, ker mu manjka razredne zavednosti in pa spoznanje spremembe kapitalističnega gonila, zaradi česar nemore najti prave poti iz korupcijskega blata. Sicer je bilo devetnajststoletje prineslo amerškemu delavstvu par naskokov k politični samostojnosti, in to je bilo leta 1830 in 1880; toda vsej začetno obetajoči nadi, sledil je kmalo žalosten konec.

V zadnjem času je vendar socialistična stranka med ameriškim delavstvom zavzela trdno tal. Ogromne težave, ki jih mora delavstvo premagati, kar je tem težje, ko se mora premagati korupcija, baš katerega vedno skuša vtihotapati se v vrste zavednega delavstva. Ali kapitalističen razvoj, kateri je odgojil to korupcijo, skrbi sam za to, da se vedno ne samo narašča in pomnožuje njemu sovražna armada, marveč da se vedno z novim revolucionarnim duhom nasiča, na katerim konečno vsaka vaba izpodrsne.

KONEC.

ZA VSESLOVENSKE SANITARIJE.

Nedavno tega je pisal rojak Matija Gaišek iz Nokomis, Ill. v svojem dopisu med drugim tudi, da ako bi se več Slovencev naselilo v Texas na farme, da bi ne bilo težko dobiti od kompanije, ki prodaja ondotne farme, kakih 160 akrov dobre zemlje in sicer **zastonj**.

Mi smo prepričani, če kedaj pride do tega, da se zjedimo za vseslovenski sanitarij, da bomo dobili zemljo zastonj, povrh pa tudi pomoč od mesta ali občine za zgradbo, kajti mala mesta in trgi se kar trgajo za sanitarije in take institute in dajo poleg denarne podpore še druge privilegije. Kar se tiče zemljišča je najmanjša skrb, pa tudi za poslopje oziroma zidanje istega ni ravno tolike važnosti, kajti za isto se bi dalo nabrati dovolj pri rojakih in drugih filantropih. Vprašanje je le: Hočete sanitarij? In kedaj bomo začeli?

Rojaki! Poglejte velikanska poslopja in zavode, katere postavljajo po skoro vsih mestih takozvana

Y. M. C. A. in Y. W. C. A. Premozeženje, to je zemlja in stavbe teh družb cenijo na več milijonov dolarjev in vse te milijone so nabrali od trgovcev in filantropistov. — To lahko tudi mi Slovenci storimo. Edino za kar bi imeli skrbeti, je vzdrževanje tega zavoda. In ta skrb je prav mala, kajti enkrat smo že omenili kako se bi ti stroški pokrivali.

Rojaki ne bodite mlačni! Začnite se zanimati za stvar! Pričnimo z delom! Pogovarjajte se o tem pri društvenih sejah in doma, da se zbudi zanimanje. Pišite v časnike in povejte svoje mnenje! Nikar ne spite! Čas beži in staramo se. Nesreča pa tudi nikoli ne počiva. Morda ravno tebi, rojak, bo prišel prav tak zavod, ki te bo z odprtimi rokami sprejel in za te skrbel. Za slučaj, da se ti kaj takega pripeti, kot starost, onemoglost, revščina itd., ali ne bi bilo lažje za te, da najdeš zavetišče v domačem zavodu, kot pa bi se moral potikati med tuje, ki te ne bodo gledali z lepim očesom. Katero si izbereš: Domač zavod ali miloščino od tujih rok?

IZ ZAMENE.

Sedemindvajset mladih duhovnikov je bilo na Italijanskem na "Iust rajze" in ko so odhajali nazaj v Ameriko šli so se posloviti od papeža in le ta, ko jih je blagoslovil jim je rekel: "Povejte Amerikancem, da jih ljubim." — Mi popolnoma verujemo, da jih ljubi — še bolj pa njih imetje!

W. T. Burns, notorični detektiv v zasledovanju McNamara bratov in senator Lorimerja s diktografom, sedaj okoli predava o svojih detektivskih izkušnjah, pod patronanco vitezov Columba. To se pač vjema, če pomislimo, da so McNamara bratje kot i Lorimer katoličani, kar znači, da vsi so prijatelji delavcev — unijskih delavcev.

The New York World je, od 14. jun. poldrugo kolono posvetil "Očetu" Richard Hawley-u, katoliškemu duhovniku, ki je bil ta dan aretiran, ko se ga je bil preveč nasrkal in potem razsajal kot kak žganjar po ondotnih ulicah. Naše mnenje je, da je bil gl. uradnik na počitnicah takrat, ker bi drugači ta razprava ne zagledala belega dne v imenovanem listu.

Neki Poljak po imenu Joe Keroskiwicz je 11. jun. v Passaic, N. J. ravno ko sta imela z nevesto v ondotno poljsko cerkev sv. Jožefa vstopiti, da bi se poročila, pobegnil. Redar Van Wagoner, ki je bil tudi navzoč, se je spustil za njim, ga v enourni negotekmi, potem ko je iztrežil vse patrone iz revolverja za njim, konečno prijel in privedel vklejenega v cerkev nazaj, kjer ju je duhoven poročil. — Blažen bo menda sad take zveze prisilnega zakona.

UPRAVNIŠKI PREDAL.

Od tajnikov raznih S. S. P. društev smo prejeli mnogo naročil za dopisnice, katere je omenil glavni tajnik S. S. P. Z. v svojem poročilu, a vsa ta naročila so tako mala, da se jih ne splača za vsako posamezno društvo posebej delati. Na naročila pod 250 dopisnic se ne moremo ozirati. Te dopisnice se rabijo za vabilo društvenih bratov za k sejam, obvestilo za obisk bolnih bratov in pa naznanilo asesmentu in drugih prispevkov. So zelo praktične in prihranijo društvem tajnikom mnogo dela.

Ravno zadnji mesec, ki je šesti v letu, je potekla skoro eno tretino naših naročnikov naročina. — Pismenih opominov nismo nikomur poslali, ker ravno sedaj smo preveč obloženi z delom in zato upamo, da bodo rojaki naročnino predplačali v najkrajšem času, ne da bi jih rabili še posebej opominjati. Vsakdo prilično ve do kedaj ima naročnino plačano in zato naj ne odlašaj ampak pošlje še danes tisti dolar ali dva, da se mu ne bo, treba bati, da bi mu list ustavili. Tisti pa, ki ne nameravajo naročnino ponoviti, nam naj takoj sporoče na dopisnico, ker če tega ne store, jih smatramo za nadaljne naročnike li-

sta in bodo morali zaostalo naročnino plačati.

Naši zastopniki posebno po zapadu in po tistih naselbinah, koder je lansko leto potoval naš sotrduknik Martin V. Konda, naj se podvzajo in poberejo naročnino, kajti mnogim naročnikom, katere je nabral Konda je naročina potekla s konecem junijem.

Zastopnikom se ni treba bati vprašati za nov imenik "naročnikov, kajti z veseljem vam ga odpošljemo na migljaj. Pišite po imenik, ker brez istega ste takorekoč zgubljeni.

Rojakom, prijateljem in znanecem po državi Kansas naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal Mr. Konda. V državi Kansas je imel list Glas Svobode že od nekdanj največje število naročnikov in pri tem hočemo tudi vstrajati. Menda ga ni slov. lista v Ameriki, ki bi imel tako močno armado naročnikov v Kansasu, kot jo ima ravno Glas Svobode. In da si list še bolj vtrdi svoj temelj, se je namenil sotrudnik Konda obiskati vsake slov. naselbino v Kansasu in med rojaki agitirati za napredno časopisje.

Upamo, da ondotni rojaki bodo šli Kondatu na roko in mu pomagali pri agitaciji in drugem.

Do sedaj smo razprodali že 1387 brošur "Škof proti župniku." — Takega vspeha si nismo nadejali v tako kratkem času. In ker imamo še par tisoč teh knjižic na rokah in ker bodo iste kmalu po-

šle svarimo rojake, da ne zgube nobenega časa in da si nemudoma naroče eno ali dve knjižici. —

Te brošure so najboljše sredstvo za agitacijo. Nek roj. svobodni pisal, štiri prijatelje, ki so pa zakrknjeni pristaši duhovščine, da jim pa oči odpre, nam je poslal naročilo za 5 brošur, od katerih naj pošljemo eno njemu, druge pa na poslano naslove. To smo seveda storili in prepričani smo, da so knjige že zdavna prebrali in da nekaj je le ostalo, kajti eden izmed tistih si je naročil in predplačal "Glas Svobode". Ali nimate tudi Vi kakega takega zmrknjenega vernika? — Pošljite nam naročilo, da mu pošljemo eno teh brošur, morda bo spregledal.

Brošure stanejo samo 35c poštne prosto in če jih naročite 25 ali več, tedaj vam damo iste po 25c komad, a vi pa plačate poštino.

Ne odlašajte! Poslužite se spodnjega naročila in nam ga pošljite. Omenimo naj, da smo prejeli mnogo naročil za te brošure in sicer brez denarne vrednosti, ampak na ista se nismo ozirali in smo jih enostavno vrgli v koš, kajti na ta način smo se vjeli pri knjigi "Opatov Praporščak."

V današnji tadjaji lista smo priobčeli cenik knjig. Nikar ne prezrite tretje strani. Oglejte si katera knjiga se vam dopade in naročite si jo.

GLAS SVOBODE CO. 1809-1813 S. LOOMIS STREET, CHICAGO.

POŠLJITE mi brošur: "Škof proti župniku", za kar prilagam

POŠILJAM podporo za lastno tiskarno

NAROČNINO za Glas Svobode

Skup

Ime prilimek

Naslov

Mesto in država

Sem star ali nov naročnik

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

NARODNA TISKARNA

2146-50 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

TEL. CANAL 445

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

BROŠURA

ŠKOF PROTI ŽUPNIKU

stane samo 35c poštne prosto.

Za dobiti pri:

GLAS SVOBODE CO.

1809-1813 So. Loomis St.,
Chicago.

Na naročila brez denarne vrednosti, se ne ozira.

Slovensko Delavsko Podporno in Penzijsko Društvo

Ustanov. 21. nov. 1909
Inkorp. 15. marca 1910.

GLAVNI ODBOR:

PREDSIEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.
PODPREDSIEDNIK: Anton Ferberžar, Adamsburg, Pa.
RAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.
ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.
BLAGAJNIK: Alojzij Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.
JAKOB GODETZ, Darragh, Pa.
BLAZ ČELIČ, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Društva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagajniku in nikomur drugemu.

Odškodninski zakon.

(Workmen's Compensation Act.)

Da bodo rojaki — delavci — v državi Illinois vedeli in razumeli kaj predpisuje ta 1. maja 1912 pečen zakon hočemo tu prevesti na domač jezik vsebino istega, ki se direktno tiče vsacega delavca.

State of Illinois Workmen's Compensation Act.

NA ZNANJE DELAVCEM!

Delavski odškodninski zakon, ki je stopil v veljavo 1. maja t. l. določuje, da predno je kateri delavec zavezan pod tem zakonom, mora biti obveščten o tem od svojega gospodarja in to osebno kadar mu da delo ali pa mora delodajalec nabiti iztis tega zakona na vidljiv prostor, kjer so delavci vposleni.

V smislu s to ustanovno zahtevu, podpisani s tem obveščta vse delavce o kompenzacijskih določbah delavskega odškodninskega zakona in podaja spodaj glavne poteze tega zakona.

ČLEN 4.

Odškodnina, plačana v vsakem slučaju poškodbe, ki povzroča smrt delavca, je:

1. Če delavec zapusti vdovo, otroka ali otroke, ali stariše ali druge krvne dediče, dobe isti štirikratni povprečni letni zaslužek, katera svota ne sme biti manj kot \$1500.00 in ne več kot \$3500.00.

2. Če pa delavec zapusti samo stranske sorodnike, samo toliki odstotek, kolikor je umrli prispeval letno v ta namen od svojega zaslužka.

3. Če delavec ne zapusti nobenih dedičev, ne več kot \$150.00 za pogrebne stroške.

4. Odškodnina se izplača v obrokih somerno s polovičnim povprečnim zaslužkom in sicer v istem časovnem razmerju, kot je bil plačilni dan ali pa vsak teden.

5. Odškodnina se plača zapuščinskim oskrbnikom ali varuhom dedičev za porabo slednjih.

ČLEN 5.

Odškodnina se plača za vsak slučaj poškodbe, ki se pripeti ali je posledica najema dela, kot sledi:

1. Prva pomoč, kakor tudi zdravniška in ranocelniška, zdravlila in vse prosto v bolnišnici za dobo ne več kot 8 tednov, s pripombo, da stroški ne znašajo več kot \$200.00; kakor tudi potrebna pomoč od zdravnika ali ranocelnika, katerega preskrbi delodajalec v teku onemoglosti.

2. Polovično plačo, pričenši z 8 dnevom onemoglosti, toda ne manj kot \$5.00 in ne več kot \$12.00 na teden, dokler se svota za posmrtno ne porabi.

3. Primerno odškodnino v slučaju hude in trajne špake rok ali obraba, svota se določa potom pogodbe ali arbitracije in ne sme presegati ene četrtine odškodnine za smrt.

4. Za delno popolno nemožnost polovico diference med zaslužkom pred nezgodo in zaslužkom, ki ga dobi po nezgodi.

5. Za popolno nemožnost, odškodnino za 8 let od dne poškodbe, enako 50% njegovega zasluž-

ka, toda ne manj kot \$5.00 in ne več kot \$12.00 na teden, dokler skupna svota ne zneso svote za usmrtnino, ali po preteku omenjenih 8 let in potem odškodnino tekom življenja, enak 8% posmrtnine, katera odškodnina pa ne sme biti manj kot \$10 na mesec, plačljiva vsak mesec.

6. V vseh slučajih nezmožnosti, kjer se je plačalo kot gori navedeno in kjer nastopi smrt, predno je cela svota izplačena, dobe linealni dediči preostanek, toda nikoli ne manj kot \$500.00.

7. Popolna nezmožnost zavzema slepoto ali popolno trajno zgubo vida, zgubo obeh nog do in nad členkom, zgubo obeh rok za in nad plestjo; zgubo ene roke in ene noge, poškodbo hrbtnice, ki povzroči mrtvoud v rokah in nogah; in pokvarjenje ali potolčenje lobanje, kar bi povzročilo znorelost ali katero drugo popolno nezmožnost in po preteku šestih mesecev sme delavec vložiti prošnjo za izplačilo celotne svote.

8. Kurator ali varuh mora biti postavljen, da prejme, odškodnino za nekompetentno osebo ali mladoletnika.

ČLEN 5½.

Osebe opravičene do odškodnine smejo vložiti prošnjo za izplačilo odškodnine v celotni svoti in sodišče lahko dovoli tako izplačilo, če vidi, da je tako najbolje za stranke.

ČLEN 6.

Podlaga za izračunanje odškodnine je letni zaslužek za tisto leto pred poškodbo in letna plača, če se je ne more drugače določiti, se vzame produkt od 300 dni in povprečne dnevne plače to je 300 krat eno dnevna plača v vseh slučajih, kjer ni delavec delal eno leto pred nezgodo, odškodnina se nadalje zračuna na podlagi letnega zaslužka oseb, ki so isto delo opravljali in če ta podlaga je nemogoča ali neprimerna, tedaj naj bo odškodnina 300 krat tolika kot je poškodovana oseba zaslužila povprečno tiste dneve ko je delal. V zaslužek se računa samo navadni čas in so "overtime" in drugi stroški izvzeti. Če pa se oseba, ki že prejema odškodnino znova poškoduje, tedaj se odškodnina za nove poškodbe določa v primeri z naknadno nezmožnostjo.

ČLEN 7.

Odškodnino, katero mora plačati delodajalec, se ne more znižati zaradi tega, če mu drugi delavec pomagajo z darovi.

ČLEN 8.

Kdor si nalašč poškodbo povzroči, ni opravičen do kake odškodnine.

ČLEN 9.

Nezmožni delavci se morajo dati zdravniško preiskati na stroške delodajalec po nezgodi, potem teden po 1. preiskavi in na to pa ne več kot enkrat vsake štiri tedne, da se dožene značaj in trajnost poškodbe, pri kateri preiskavi ima lahko delavec tudi svojega zdravnika in če se oba zdravnika ne moreta zediniti glede poškod-

be, si smejo zbrati tretjega zdravnika ali pa ga določi okrajni sodnik (County Judge), in če se delavec noče podvreči taki preiskavi, tedaj nima pravice do odškodnine.

ČLEN 10.

Vsako nesporazumljenje poravnajo trije razodni možje, od katerih imenuje enega delodajalec, drugega poškodovana oseba in tretjega okrajni sodnik, katerega razsodišču morati obe stranki tekom 10. dni dati vse fakte in kopija reporta od tega razsodišča se mora vložiti pri State Bureau of Labor Statistics. Isti report veže obe stranki izvzemši v slučaju pomote, kadar se sme apelirati na Circuit sodišče ali pa tisto sodišče, ki je imenovalo tretjega razsodnika, pri čemur se mora položiti varščino (bond), pri takem prizivu imati obe stranki pravico zahtevati porotnike, če prej tako pisмено zaprosijo.

ČLEN 11.

Odškodnina se smatra za "preferred claim" in vsaka plača za odvnetnika mora biti potrjena od sodišča.

ČLEN 12.

Vsaka pogodba za poravnavo narejena med delodajalcem in osebo, opravičeno do odškodnine v teku sedmih dni po poškodbi se smatra za fravdolentno.

PRVOTNI NAROD V AMERIKI.

Razkritja pri izkopavanju v Novi Mehiki.

Obsežna izkopavanja, katere izvršuje že nekaj časa ravnatelj ameriške šole za starinoslovje, dr. Edgar L. Hewett v Rio Grand-dolini v Novi Mehiki, so privedle do presenetljivih novih razkritij o prvotnih narodih v Ameriki.

Predvsem je bilo dokazano, da leti prazgodovinski jamarji (ljudje, ki so stanovali po dupljinah), so živeli po nekem izrazovitem komunističnem sistemu. V skupnih velikih hišah so stanovali; malo močene zemljične pokrajine, ki so jih s silnim trdom obdelovali, so bile njih skupna lastnina. Baš tako so bile zamotane vodovodne naprave od vseh skupno izvršene in delitev pridobljenih proizvodov se je godila po enakem komunističnem načinu. Kakor v "American Magazine" izvaja na podlagi poročil Hewetta, se imenuje narod, o katerim običaje in življenje se je nekoliko jasnosti dobilo, Pajaritanci, ker so stanovali na takozvani Pajarito-planoti v Rio Grand-dolini.

Izkopali so dve veliki skupni hiši, potem eno prostorno duplino v klečevitih obrežju reke Rito de Los Frijoles, poleg katere se nahaja ogromen podzemeljski prostor, kateri je služil za raznovrstne religiozne ceremonije. Natlačna starost te pajaritanske civilizacije se nemore dognati, vendar se da sklepati iz raznih znamenj, da je od tedaj minulo tisoče let, ter se jo stavi v dobo prvotne babilonske in egiptovske kulture. Izkopavanje je zadelo na silne ovire; stoletne plasti so morali odstraniti, predno je bilo mogoče razkriti velike skupinske hiše in dupline. Dela so se vdeležili v Rio Grande-dolini stanujoči Pueblo-Indijanci, o katerih se misli, da so potomci pranaroda. — Najzanimivejša je nanovo razkrita stavba, okrogla hiša Tynonyi, ki je bila do sedaj skrita pod kupom zemlje v Frijoles-Cannon. Stavba, ki ima neko obliko rimskega kolozevna, je edina v svoji arhitekturi; nobena, še tako primitivna ameriška stavba se z ono nemore primerjati. Očividno je bila grajena po odstavkih (terasah) kviško se spenjoča, okrogla stavba, ki je bila visoka najmanjše tri nadstropja. Medtem, ko so bile druge družinski ali skupne hiše Pajaritancev z dozdajavo vedno razširjene, je bila omenjena okrogla hiša po posameznim načrtu izvanredno pravilno zgrajena ter daje sprječevalo o spretnosti teh prvotnih arhitektov.

Gradnja te stavbe je bila namenjena za obrambo. V stanovanjske prostore se je prišlo iz dvo-

ČLEN 13.

Noben delavec ali oseba, opravičena do odškodnine nima oblasti odreči se pravici do odškodnine.

ČLEN 14.

Tožbe za odškodnino se ne sme naperiti če se ni delodajalec prej obvestilo in če se ni zahtevalo odškodnine tekom šestih mesecev pri popolni nezmožnosti, tekom 30 dni pri začasni nezmožnosti in 6 mesecev po smrti ali onemoglosti delavca. V obvestilu naj bo zapisano ime in naslov delavca, dan prostor in vzrok nezgode in isto se naj dostavi delodajalcu osebno ali pa v priporočnem (registriranem) pismu.

Opomba.

Predstoječe je samo delni izveček mnogih določb "Compensation" zakona in kdor hoče imeti popolni tekst istega se naj obrne do: David Ross, Secretary of the Bureau of Labor Statistics, Springfield, Ill.

Uredništvo želi, da si delavci izrežejo ta prevod in shranijo, tako da imajo istega vedno pri rokah, če bi slučajno hoteli vedeti kaj smejo pričakovati od delodajalca za slučaj nezgod. Tudi bi bilo dobro, da date list, ko ga prečitata svojemu prijatelju in mu še posebej pokažite ta prevod odškodninskega zakona, da bo tudi on vedel, kako stvar stoji.

rišča, v katerega se je šlo po lestvi z strehe. Vhod od vzunaj na dvorišče, je bil samo eden šest čevljev širok ter vedeč od vzhodne strani. Jednako zgrajena, če tudi ne tako umetno, je skupna hiša v Puye; bilo je središče enega plemena, katerim so pripadale mnoge skalovite vasi iz Cannona. Ob robu globokega Cannona, je bila postavljena visoka, štirioglasta stavba v primeri 300x275 čevljev. Okoli ravnokotnega dvorišča so se sklepali prostori, v katere se je takisto težko prišlo. Važni rezultati so se potem dobili z razkritjem okoliležočih duplin, tako, da si sedaj zamoremo predstaviti nekako podobo "prvotnih Amerikancev."

Posebno zanimivo razkritje pri kopanju je velika duplina v Rio de los Frijoles, ki se razširja pod nadvršnimi stavbami in je služila za religiozne obrede. Iz te dupline se gre v štirni podobni šoht še globeje ter se pride v prostor, ki meri 100 čevljev širjave in 75 čevljev globočine. V tej votlini so zopet prostori, v katerih so stanovali duhovniki in čarovniki, medtem, ko so Pajaritanci molili deževnega boga v oni 175 čevljev globoki duplini.

PRODA SE

40 in 80 akrov posekanega gozda ravnine, jako lahko za čistiti. — Zemlja leži ob glavnej cesti 1 miljo od mesta, vse kmetije okrog. Cena akra 22 dol. z lahкими plačili.

F. GRAM

8-16 Naylor, Mo.
Telovadba.

Kakor trdi Dr. Dunkirk naj bi fizično vadili edino z namenom, da si ojačimo duh, da isti lahko diktira telesu. Ni tako lahko prikrjati telo za tisti, kar se mu dopada, dasi vemo, da taka zabava je škodljiva. Čil duh ali dobra pamet daje povelja telesu in regulira njegove navade. Ali lahko preprečite vašemu telesu, da se ne preobje, preprije ali posluži drugih ekcesov. Skušite in če ste uspešni, postanete popolni. Če pa vam katerikoli nered v prebavi pri tem nagaja, poskusite Trinerjevo Ameriško Zdravilno grenkino vino. Isto bo ojačilo vaš želodec in čreva, bo poživilo apetit in povečalo prebavne snovi, isto vam bo čistilo drob in ga ohranilo čistega. Bo oblažilo bolečino. V lekarnah, Jos. Triner, 1333 — 1339 S. Ashland Ave., Chicago, Illinois.

"The Southern Guardian", katoliški list v Aurora, Mo. se z vsemi neumnostmi bavi, le tega ne pove, "why an old bachelor priest needs a three-story house to live in." Da zakaj?

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIJO IZ AVSTRO-
OGERSKE V NEW
YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJETO IZ NEW YORKA:

Kaiser Franz Josef I. 15. junija 1912. Deviška (prva) vožnja iz New Yorka
Kaiser Franz Josef I. 27. julija | Martha Washington 21. avgusta
Oceania 17. julija | Argentina 31. avgusta

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklyn.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co.,
2 Washington St., New York, N. Y.

Nove pomladne in poletne,
modne obleke za može in

dečke.

Najboljše blago dobite za
najnižjo ceno, če
kupite pri

THE
ATLAS
CLOTHING CO.

JELINEK in MAYER, imiteljja.

Vogal Blue Island Avenue in 18ta cesta.

Odperto vsak večer, izvzemši sredo in petek do 9 ure.

Odperto v nedeljo dopoldne.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Urađuje na svojem domu: V lekarni P. Platt,
od 8.—10. ure predpoldne 814 Ashland Ave.;
od 1.—3. ure popoldne in od 4.—5. popoldne.
od 6.—8:30 ure večer. Ob nedeljah samo od 8.—10. ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz češkega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER MAGNET GRANAT

Razvažaj piyo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se oberniti do nas, kajti mi te bodemo zadovoljili.

Compagnie Générale Transatlantique

Iz New York v Avstrijo čez Havre Basel.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe, snažne postelje, vino in razna mesna jedila.

Pristanišče 57 North River
vznožje 15th St., New York
City

HITRI POŠTNI PARNIKI odplujejo vsak četrtek ob 10. uri zjutraj:
S. S. France (nov dvovijak) S. S. La Provence S. S. La Savoie

Najboljše udobnosti v III. razredu.

Odplujejo vsako soboto ob 3. pop.

S. S. Rochambeau (nov dvovijak) S. S. Chicago S. S. La Touraine S. S. Niagara

Glavni zastop na 19 State St., New York. MAURICE W. KOZMINSKI.
glavni zastopnik za zapisi, 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill

Rojakom in znancem v Round Up in okolič, kakor tudi onim potujo čim skoz našo naselbino priporočam svoj dobro urejen

West Roundup Saloon.

Samo ½ milje zahodno od postaje.

Vedno sveže pivo. — Postrežba solidna. Domača vina.

Josip Cerovšek

lastnik.

Telefon: Canal 3014

NAZDAR!

SALOON
s kegijiščem

kjer točim vedno sveže pivo in druge raznovrstne pijače. Domače vino. Unijske cigare. Potniki dobe pri meni česna preno čišča. Potrežen vsakemu točno in izborno.

MARTIN POTOKAR

1625 So. Center Ave., Chicago, Ill.

DOPISI.

CLEVELANDSKIM FARIZEJEM V JAVEN PODUK.

Pri nas imamo zopet krasno priliko radovati se lepim, umetnih komadov domače godbe, ki jo proizvaja dobro znana muzikalna, St. Clairska, magnatska družba večnih farizejev. Glavni trabant, naš nepozabni in nikdar ugnani Anton Grdina svira na klarnet na svojo močno sapo, da se je bati da bo revež od napenjanja počel ali pa da bodo poslušalci nehote oglušeli. Da je pa koncert še popolnejši pritiska ne rezko činele in razbiti boben dikaj vseh dik, večni gojenec ljubljanske hiše čednosti in usmiljenja naš brez pravega cilja blodeči Lojze. Kako upijejo ti farizeji in zavijajo oči k nebu, samo da bi svoje skrite namene pred ljudmi utajili, ker vest jih peče in boje se resnice, zato so v Cl. Ameriki zagnali tak krik.

No, Anton Grdina vsak dobro pozna, zato je pač nepotrebno zgubljati besede o tem kremenitem značaju. Za danes se omejimo le na njegovo upitje, s katerim hoče ugnati Aug. Kužnika, za katerim prozornim zastorom stoji ljubljence slepomišlja prifrknjen Lojze s svojim Trompichelnom. Na druge izjave udov in ubogih sirot, grdih obrekovanj in velikih laži in nizkih, malih računov bodo že oni odgovorili, ki vedo za vse nakane teh poštenjakovičev. Grdina, ta junak cerkvenih revolucij, prijatelj nočnih napadov, somišljenik krvavih anarhistov, se nam dela kot nedolžno velikonočno jagnje, kateremu se mora vse klanjati in zažigati dišave. Temu junaku je sedaj kar naenkrat vse, kar piše Svoboda, grda laž, obrekovanje in tatvina dobrega imena. Ta krščanski rimsko katoličan piše: Kje je še kak trgovec, duhovnik ali posamezna oseba, katerega še niso ogledali. Ko jih pa primejo oblasti za širok jezik, potem je za zopet en čas mir. Take grde hinavščine je zmožen samo spufani katoliški anarhist, kateremu danes povemo, da Tone, Tone resnično, resnično ti povemo, kakor je širen in prostoren vesoljni svet od veka do veka, tako resnično si ti Anton Grdina pred bogom in ljudmi tišočkrat večji glodalec trgovcev in duhovnikov in posameznih oseb, kakor vsi doseđanji dopisniki v desetih letih obstoja Glas Svobode. In resnično, resnično ti povemo, ko bi se kedaj držali tvojih naukov resnično rečeno, že zdavnaj bi pol clevelandске slov. naselbine v Columbusu na električnem stolu usmrtili. Ampak farizej, mi se ne držimo tvojih naukov zato pa sedaj vse blatiš, kar tebi nesluži v korist, le dobro je to, da tvoje neumnosti pozdravlja v še bolj neumen listu Cl. Amerike še navaden pšiček, ko dvigne nogo in ji da pozdrav, katerega od vekomaj do vekomaj zasluži. Pošteni ljudje pa že od daleč ovohajo katoliški smrad, ki veje iz teh eunj, katere plačuje oropana, uboga para, osramočena čast mladih deklet, v Zvonarskih ulicah.

Samo par besed še. Kaj se pa briga ostali svet za tvoje upnike, in kaj kričiš o tem in delaš sramoto celemu narodu, kaj ne veš kje se deli pravica. Kaj ne poznaš postav. Vse lopove, ki te izkoriščajo izroči težki roki pravice, mi se o tem popolnoma strinjamo, ker stojimo na stališču, da gre vsakemu kar mu služi. Ampak z upitjem po okužnem cunjastem listu ne boš nič opravil, marveč še isto izgubil. Mi Aug. Kužnika poznamo, on ni še nikogar za jeden cent ogoljufal, on je storil več na društvenem polju kot vas bo kedaj storilo cel regiment farizejev, ki rodoljublje le izrabljate v svojo korist. On je ustanovitelj štirih društev katere vsa lepo vspevajo, Vi, cela banda ste pa le lovci za dolarjem, ki denar Vam ustvarja vero, boga in za tisti denar ste pripravljani objednem prvo temno noč napasti ne samo trgovca ali duhovnika ampak vsakogar ki Vam v obraz pove, da ste izkoriščevali slov. naroda in ste izkoriščevali slov. naroda in se oglasi v Vašem žepu blagoslavni cink, cink, cink. In Aug. Kužnik je eden tistih čistih in rodo-

ljubnih značajev, ki vam je zagodel že marsikatero pošteno in jo bo še; zato ga hočete ugonobiti, pa se motite vi, farizeji. Če ti pa on ne plača, kar imata skupaj ne, on že ve zakaj ne, in to je pač krivda tvoja in tvojih trabantov. Bodite le pripravljeni račune bomo zravnali. H.

Odrpito pismo gosp. vdovi Luciji Kovač, v Cleveland, O.

Veleccenjena gospa: — Kar se tiče Vaše izjave, v 50. številu "Clevelandska Amerika", kot odgovor na moj dopis v 24. številu "Glas Svobode", v kojem sem hotel nič drugega kakor opozoriti g. A. Grdina na svojo dolžnost, ki jo je imel kakor sama veste proti vam, ker ste se mi smilila. Jaz sploh nemoremo verjeti kako ste morala Vi in g. Jalovec podpisati tisto lažljivo infamijo, ki bluže pravi resnici v obraz ter sramotiti nekoga, ki Vam sploh ni nobene krivice prizajdal. Vam je gotovo prava resnica ravno tako znana v tej zadevi, kakor meni.

Vprašam Vas, ni li resnica, da je g. Grdina popolnoma na svojo roko postopal v zadevi iztirjanja posmrtnine po Vašem pokojnem možu? Ni li resnica, da je g. Grdina najel advokate popolnoma na svojo roko, ne da bi bil Vas prašal ali obvestil in mazal to stvar nad sedem mesecev? Ni li resnica, da ste mogla Vi laziti za njim in ne on za vami? Ni li resnica, da sta šla Vi in g. A. Jalovec meseca marca k g. Grdinetu ter zahtevala nazaj zavarovalne listine od njega, da se odda zadeva drugemu v roke, toda mesto da bi Vam dal, kar je bilo vašega, Vas je prav pošteno nahiril ter všel v svojo spalnico? Morda ni resnica, da je zavarovalna družba Security Casualty Co. v Indianapolis izplačala usmrtnino ter poslala ček za \$400 Grdinatovim advokatom dne 2. maja t. l., kar potrjuje sam superintendent omenjene družbe Mr. Clifforth? Kaj tudi ne bo resnica, da ste šla Vi dne 3. maja z g. Grdinatom v pisarno njegovih advokatov, kjer ste podpisala pobotnico, denarja Vam pa niso dali? Gotovo se še spominjate kakšne "izjave" g. Grdinatu, ko je odšel v stari kraj dne 7. maja, ko ste se zavedala, da v slučaju kakšne nesreče na potovanju (a la Titanic) zgubite vse svoje premoženje, za kojega Vam je bil edino g. Grdina odgovoren, ki Vam pa ni dal nobene jamčevine pred odhodom, ker ste vedela, da nemorete nikogar drugega po nič vprašati ker niste drugemu Vi nič izročila?

Dalje morda ni tudi resnica, da Vam je g. Grdina izplačal šele 18. junija, ko se je povrnil iz stare domovine tedaj ko je bil opozorjen v "Glas Svobode", ter odračunal za trud in stroške, za se in svoje advokate svoto 65 dolarjev? Tukaj toraj je resnica, ko jo Vam dokažem spričami. In Vasa dolžnost je, da omenjeno izjavo prekličate ter daste zadoščenje resnici . . .

Kar se tiče Grdinetovih pretenj z Columbusom in žlicami ter nesramnega obrekovanja meni in G. Svobode v 51. številu "Trambihlna" bom v kratkem odgovoril. Pri tej priliki bo morda zvedel, kdo je bližje — Columbusa?

Z pozdravom ostajam Vam udani Ahasver. Taylor, Wash.

Dogodki zadnjih dni so me napotili, da se zopet oglašim. In ravno ti dogodki so vzrok, da se sedaj lahko bolj prosto, svobodno in brez strahu izrazim, kakor je pa to bilo poprej mogoče.

Mislil, da je bilo 20., ko so prišli na Taylor union vpeljevati, pričemur je prišlo tudi do nekkih pretefov. Organizatorji niso nič opravili, toda vrnili so se zopet 23. Nastopili so razni govorniki, toda priznati moram, da so govorili skoro samo tistim, ki so z njimi prišli. Ker so videli, da tudi to pot nič ne opravijo, so obljubili, da pridejo zopet čez eden teden, medtem pa naj vsak med svojim narodom malo poagitira.

Toda, kaj se je zgodilo? Uslužbeni Denny Renton Co. so sklenili imeti svojo sejo, predno

se organizatorji povrnejo. Seja je bila sklicana na 25. večer; odbrani so bili zastopniki za vsako narodnost; jaz za Slovence. Mene se je vprašalo, če hočem biti za to mača, ne pa govornika, kakor se je pozneje izkazalo. (Hoteli so namreč zvedeti, koliko jih je za union in koliko proti.) Sedaj so začeli govoriti; najprej "višje glave" potem pa zastopniki. Najprvi izmed njih je bil Poljak. Kako je to živinče vpilo in organizatorjem razna hudodelstva podtikovalo, ni za popisati. Tako je govoril Slovak, tako Italjan in razni drugi, ki sploh s premogokopom nič opraviti nimajo. Vsakemu govoru je sledilo burno ploskanje, jaz sem pa sedel med njimi kot grešnik in roke križem držal. Trla me je jeza tako, da ko je prišla vrsta na mene, skoro nisem vedel kaj bi rekel. Govorila je še cela vrsta drugih, eden in vsaki proti union. Nato je prišlo glasovanje.

Da, glasovanje. In kako mislite da je izpadlo? Šest ubogih Slovencev nas je stalo na levi, proti (?) na desni? Pokazali smo, da smo možje, ki si upamo ne samo prosto misliti, ampak tudi govoriti in z dejanji dokazati. Dokazali smo, da smo možje, ki ne prodajamo sebe in svojih otrok v kapitalistično sužnost. S ponosom lahko gremo povsod in s povzdignjeno glavo in ni se nam treba bati grdega imena.

Med nasprotniki sta se posebno odlikovala dva, katerih prvih črk ne morem zamolčati; J. M. in F. M. sta junaka. Prvi se je nekaj ujedal, koliko mu je že union sneždel, od drugem pa mislim še pozneje poročati. Sramota, kličem jima iz vsega grla.

Razun Renton-a, kjer so pred kratkem union upeljali, pa še ni pripoznan in Taylor, kjer se ga z vsemi štirimi tako branijo, so vsi premogokopi v uniji. Toraj je sramota za nas, če se ga mi brani. Imamo isto plačo kot po union kempah, toda mi jemo kruh, ki ga je union nam priboril.

O nadaljnjih dogodkih hočem poročati. Socialističen pozdrav kličem vsem zavednim Slovenkam in Slovencev. Rudolph Gradišnik.

Globe, Ariz. Imam za poročati žalostno novice, namreč da smo izgubili iz naše srede brata Anton Pančiča, doma iz Bribir, na Primorskem, star 32 let. V rudniku je podel 12 čevljev globoko ter se poškodoval, da so ga morali operirati, kar se je izvršilo 23. junija in tisto noč je bil tudi že mrtev. Tukaj zapušča ženo in dva otroka. Bil je član društva "Slovani Naprej" št. 93 S. P. Z., katero mu je priredilo lep pogreb.

Dasi je naše društvo še mlado, je vseeno pokazalo tukajšnjim Slovanom in Slovencev, koliko so koristna društva. Tukaj je na tisoče Slovanov, ki pa imajo samo eno — srbsko — društvo, in še to je daleč v vzadju za drugimi naselbinami.

V državi Arizona smo imeli osem urno delo; seveda pod zemljo; kompanije so delavce pritiskale na 9 urno delo, a zaradi živahnega gibanja socializma in organizacij, se je legislatura izrekla odločno za osemurni delavni čas kar so tudi morale kompanije pripoznati. V rovih smo sedaj po 8 ur, toda kompanije pa so se izrekle, da delamo samo 7 ur; najnižim delavcem so plačo za deset odstotkov zboljšali, nam v rovih pa nič, češ, saj delate samo po 7 ur.

Kakor mi je pravil socialistični organizator, šteje v državi Arizona soc. stranka 12.000 članov in od meseca januarja se je število za 4000 članov pomnožilo. Če bo de šlo tako naprej, potem nam je obstoj socializma zagotovljen. — Država Arizona raste živahno z napredkom; dobili smo takoimenovanega državnega "Mine Inspector" in tri "Mine Inspector-Deputy," katerim bo naloga gledat da kompanije vzdržujejo varne rudnike. Kakor se sedaj društvo zanima, bo država Arizona imela najboljše postavljene dajalec.

Naj še omenim, da tukaj delamo stalno, posebno sedaj ko je baker v dobri ceni. Pozdrav vsem naprednim Slovencev. Anton Fisher.

Moon Run, Pa. Dolgo že nisem čital v našem listu Glas Svobode iz naše naselbine; toraj se jaz nekoliko oglašim. Delavske razmere so, kakor ima kdo prostor, dela se vsaki dan; ljudi je dovolj, marsikdo slabo zasluži ter ne svetujem za delom sem hoditi.

Čital sem dopis Frank Močnika iz Moon Runa, Pa., priobčen v G. N. št. 139. Nič ne oporekam dopisniku, samo brez zamere, če se o stvari nekoliko oglašim. Omenjeni je popisal slavnost odprtivite novega "doma", ki ga je postavilo društvo "sv. Barbare" v Moon Runu. Slavnost odprtivite se je vsela 30. maja t. l. — No, saj je bil zadnji čas, toda nič prepozno za prihodnost, — za pretečeno prepozno!

Že pred časom bi lahko stal društveni "hram" v Moon Runu, a kaj je bilo temu vzrok, ko ni? Nesporazumljenje in nasprotje, ki je bilo v društvu. Ko se je stavila erkev v naši naselbini, se je že takrat debatiralo za "Društveni Dom", in to na sedaj in povsodi. Posledice temu so bile hude. Več mož, ki so bili svoječasno odločni nasprotniki "Društvenemu Domu", so danes sprevideli, da jim je bolj v korist "Društveni hram" nego "cerkveni hram". — Za cerkev so Kranjci mnogo proč vrgli; za "Društveni hram" je bilo škoda in prepozno. Bili so možje, beseda je ostala in cerkev je postala; mi imamo potem prosto društveno zborovanje v prilijču cerkve itd. Toda koliko časa je to trpelo? Ni dolgo bilo, ko jim je božji namestnik vrata pokazal; to je poljski duhovnik, ki je sedaj vladar moon runске cerkve. No, pa saj je imel prav! Socializmu se je srce ohladilo, ko so se pustili najbolj preneteni možje, da jim je pop-Poljak, sv. duha "napumpal" v njih srea, pred časom blagoslovljenja moon runске cerkve. Že par tednov popred se je pisalo, agitiralo in vabilo okrajna društva in druge ljudi, češ kaj bo to zena slavnost itd. Da! Predno se je odvtvoril "Društveni Hram", se ni čitalo in ne vabilo; povsem je bilo bolj površno dano razglasilo na sosedna društva.

V Moon Runu so jo že mnogokrat zagazili za enkrat vendar ne. In zakaj? Ponos in čast gre onim, ki so ukrenili, da niso po "stara-kranjsko" blagoslovlili novega "Društvenega Hrama". Delavec blagoslovi svoje, pop naj svoje; proč s popom in z barovo smolo, če prav ima prijetno vonjavo, toda teka pa nič za nas, on dolarje v žep, a kdor svojih otročičev s kruhom ne blagoslovi, so lačni.

Želim vsem moon runskim in drugim društvam, raznih Zvez in Jednot lepo zastopnost, složnost in pa mir posebno pri sejah; saj nas že svet uči, da več mož več upravi, eden pa malo.

Prosim, da se ne bodem komu preveč zameril, upam da sem pisal resnico; vsaki se ima pravico oglašiti, komur ni kaj po volji. — Mislil sem omeniti par surovih farskih mož, toda za enkrat opustim.

Seme, ki stanuje od Moon Runa tam preč, Po ženi zdihuje še vedno naj več! Se bliska, grmi se v koči tiši, Pri toplemu solneu se v senci hladidi. Pridem še, ko nisem svobodaš! Jos. Seme.

Prve cigarete. Teško si je misliti čas, ko ljudje niso tobaka kadili, njihali, zvečili itd. in vsled tega tudi včasih bljuvali. Pred odkritjem Amerike, stari svet ni poznal tobaka in njega užitka. — Kristof Kolumb in njegovo moštvo so prvi videli človeka kaditi. Ko so leta 1492. prišli k otoku San Salvador, so k svojemu začudenju opazili skupino rjavih ljudi ki so sedeli okoli ognja ter spuščali iz nosa dim. Ko so si jih bolj natančno ogledali, so videli, da imajo en konec tankega in suhega listja, zavitega v fine kuruzne liste, v ustih, dočim imajo drugi konec prižgan. Indijanci so kadili prve cigarete. To tajinstveno rastlino so domačini imenovali "tobako". Od tod ime tobak, pa ne od otoka Tobago, ki so ga štiri leta nato odkrili.

It doesn't pay to neglect your Health

Če pridete domov bolni, če imate glavobol, bolečine v prsni, grlu in potem obolite za nekaj tednov?

Dr. Richterjev PAIN-EXPELLER

poznano staro domače zdravilo vas reši bolečin, ako ga takoj rabite. Imejte vedno steklenico doma. Vsi predpisi so natisnjeni na omotu. 25c. in 50c. steklenice. Čuvajte se ponaredb in pazite na sidro in naše ime.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York, N.Y.
Dr. Richterjevo Congo Pilule olajšajo. (25c. ali 50c.)

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsem Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebsčin. Izdelek je najfinejši in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilo zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebsčin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

J. F. HALLER GOSTILNA

prve vrste.

Magnet pivo, mrzel in gorak prigrizek. Domači in importirani likerji. Tel. Canal 8095.

2103 Blue Island Av. cor. 21. St

SVOJI K SVOJIM!

"Ali že imate gramofon? Ali imate slovenske gramofonske plošče? Rabite li uro, verižico, prstan ali kakoršnosibodi zlatino in srebrnino? Vse to najdete v našem ceniku, kterega Vam pošljemo zaastonj, in poštine prosto, samo pišite ponj."

A. J. Terbovec & Co.

Nasledniki:

Derganc, Widetič & Co.

1622 Arapahoe St., Denver, Colo.

Dobra Unijska Gostilna, kjer se dobijo mrzel in gorak prigrizek. — Pod vodstvom

Jos. S. Stastny

2005 Blue Island Ave.

Velika Dvorana za društvene in unijske seje, in druga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST. cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimske in spomladne obuče.

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1883

Velika zaloga obuval najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.

Druga vrata od Kasparjeve Bank.

Phone: Canal 80.

HOERBER'S CREAM OF MALT

Martin Nemanich, GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street

Prostgorak in mrzel prigrizek vsak dan.

SLOVENCIM POSEČAJTE

"Little Bohemio"

kjer se toči izborna importirano pilsensko, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarue je najboljše.

ODVETNIK PATENTI

GARL STROVER

(Sobe števil 1009)

133 WASHINGTON ST. CHICAGO, ILL. TEL. 3988 MAIN

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardne mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill. Telefon Canal 1439.

"The Roosevelt Saloon"

ROCK SPRINGS, WYO.

A. Justin, lastnik

in trgovec z vinom, cigarami, mrzlim pivom itd. — Se priporoča Slovencev!

"Slovenian Club" Saloon

V STRINGTOWN, Leadville, Colo.

e priporoča Slovencev za nairano in stanovanje.

JOE LANICH, lastnik.

Slovenska gostilna

1251 So. Santa Fe ave., Pueblo, Colo.

Tu dobijo vedno sveže Walterjevo pivo, obilna vina, dobro domače žganje in najboljše smotke.

Slovinci obiskujte nas.

J. GABER in F. TURK, lastnika.

Dr. J. H. ROTH

zdravnik in ranocelnik.

1664 Blue Island av. 2612 S. Millard av.

vogal 18 centa blizu 26 cente

od 9 do 10.30 dop. v jutro do 8 ure.

2.30 do 4 pop. od 12 do 2 pop.

6.30 do 8 pop. in po 8 večer.

Tel. Canal 55. Tel. Lawndale 3470.

Edino pristni

Električni Obliž

(Plaster)

izdeluje in prodaja

LOUIS SCHEFFEL, lekarnar

vogal 20 centa in Blue Island ulica.

Ni boljšega sredstva proti bolečinam. Poskusite ga!

RAZNO IN DRUGO

KRANJSKO.

Zločin ali nesreča? V nedeljo 9. m. m. je bilo na Blejski Dobravi blagoslovljenje gasilnega doma. Veselica se je vršila v Zajčevi gostilni, kamor so tudi prišli veteranci iz Jesenice. Med temi tudi veterane in tovarniški delavci 34 let stari oženjeni Janez Rabič, oče 6 nepreskrbljenih otrok. Ko je Rabič večerni vlak zamudil, se je podal peš v spremstvu treh drugih fantov proti Jesenicam. Med potjo je pa izginil in so ga našli 11. m. m. mrtvega v Savi pod Sotesko v veteranski uniformi. Sodnijska komisija bo šele dognala ali se je zgodil zločin ali pone-srečenje. Rabiča so prenesli v mrvašnico na Koroško Belo.

Drugi časi, druge misli. Vsakomur je znano, da imajo na Dolenjskem božjo pot Novi Lurdi pri Št. Jerneju, ki ga je ustanovil šentjernejski kaplan s pomočjo župnika iste fars. Kmalu po ustanovitvi božje poti pa je postal župnik-ustanovitelj najhujši nasprotnik božje poti in svetosti Novega Lurda, ker ni dobil uprave božje poti v svoje roke in ker se ni zival vernemu ljudstvu izsiljeni denar izključno v njegove roke, v blagoslovljeno bisago. — Sledilo je pravljanje, vsled katerega je prišlo mnogo kmetov v občutno škodo. In župnik-ustanovitelj Lurda, je izjavil, da Lurska voda nima čudezne moči, da je nikdar ni in ne bo imela. No, letos je župnik popolnoma nasprotnih nazorov, kajti denar, dohodki Lurda se te-kajo v blagoslovljeno malho in to nekaj stiri. Tudi niso dohodki Lurda tako skromni, kakor bi človek sodil po premoženju vernega ljudstva. Letos se je ponudil neki podjetnik, da hoče sezidati veliko lursko kapelo, če mu prepuste par mesecev dohodke Novega Lurda, mladare našega vernega ljudstva. — Župnik pa v svoji dalekovidnosti ni bil zadovoljen in je dejal, da privoli v to-le, če plača podjetnik še par tisoč kron povra. Po tem soditi, je finančno stanje Novega Lurda zelo ugodno. Ni to-rej čudo, da je to vplivalo na župnika, da je postal popolnoma drugih nazorov, kakor je bil lani, ko še ni imel Lurda izključno v svojih rokah. Pa kaj zato; saj se pa-pež ni vedno istih nazorov, če gre za vero in bero.

Um se ji je omračil. Dne 7. junija se je obsela v svoji podstrešni sobi 43letna Ana Čizmek, gospa sodnega oficijala v Novem mestu. Imela je v življenju 13 otrok, od katerih jih pa živi le še petero in od katerih najmlajša — Lea — je komaj 14 dni stara. Revici se je bilo, kakor smo zdaj izvedeli, že preje enkrat zmešalo in se je hotela zastrupiti z neko kislino, pa so jo še rešili in oddali v blaznico, odkoder je kmalu prišla zboljšana domov.

Sin ubil očeta. V Dravljah pri Šiški se je zgodila krvava žaloga. 21letni Martin Širnik je ubil svojega očeta. Oče, znan dobrovoljček, je bil nekaj pijan. Med njim in med sinom Martinom, ki je baje precej sirov in je pred 14. dnevi tudi svoji materi hudo grozil, je nastal prepir. Sin je očeta dvakrat z gnojnimi vilami udaril po glavi tako hudo, da je mož takoj umrl. Ubijalec se je baje v spremstvu prejšnjega zgornješinskega župana Galleta sam zglasil pri orožnikih. Širnikova hiša v Dravljah, po domače se pravi 'pri Požarju', je znana klerikalna hiša in bo še prilika razmišljati o dobrodejnem vplivu klerikalne vzgoje in klerikalne morale.

KOROŠKO.

Francoske nune. Česar Francozi ne marajo, to vsprejema z odprtimi rokami Avstrija. Tako je zopet neka francoska kongregacija kupila več posestev ob Milstatiškem jezeru. Nune bodo napravile bržkotne kak dekliški zavod in bodo delale dobre "kšefte".

Velik požar pri Beljaku. V Vazah pri Beljaku je izbruhnil velik požar. Ogenj je nastal v Bacharjevi gostilni na neznan način in se je silno hitro širil po vasi. Pihal je hud veter, ki je skoro onemogočil, da bi ogenj omejili kljub

napornemu delu vseh okoliških požarnih bramb. Prebivalci v vasi so bili vsi zbegani, bilo jih je pa zelo malo, ker so ljudje gnali živino na planine in so bile nekateri hiše popolnoma zapuščene. — Pogorela je cela vas in sicer 7 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Škoda je velika, in še bolj občutna, ker so bili ljudje za male vsote zavarovani.

Dve žrtvi Osojskega jezera. 17. m. m. sta utonila v Osojskem jezeru slikarska vajenca 17letni G. Placota in 16letni D. Gante. Kopalca sta se ob obrežju in zašla nenadoma v globočino. Plavati ni znal nobeden.

Samomor častnika. Poročnik 17. pešpolka v Celovcu, Erich Zimmermann, se je v garnizijski bolnici v Gradcu ustrelil. Star je bil 26 let. Vzrok samomora je še neznan.

ŠTAJERSKO.

Iz Maribora. V Marb. Zeit. čitamo to-le zanimivo novico: "V Mariboru je ustanovila slovensko-nacionalna (?) duhovščina — nemško mladinsko zvezo. Črno-rdeče-rumeni znaki in pozdravi: 'heil-klici!' Eno moramo reči: naša duhovščina je zelo mnogostranska. Za Slovence ustanovlja mladinske zveze s belo-modro-rdečimi znaki, za mariborske nemškutarje zopet mladinske zveze s črno-rdeče-rumenimi. In na grmado z onim, ki bi ne verjel, da je ta duhovščina do kosti slovensko-narodna!"

Uboj v Jeruzalemu. Dne 12. junija se je vršila veselica v Petrovarjevi gostilni v Jeruzalemu pri Ivanjkoveh. Na tej veselici sta bila tudi kovaški pomočnik Anton Klemenovič in 20letni Ignacij Ivanjčič. Proti 11. je nastal med Rudolfom Rakušo in Ivanjčičem prepir in pretep. V pretepu je Ivanjčič dvakrat zabodel Klemenoviča z nožem v prsi, vsled česar je pri Klemenoviču takoj nastopila smrt. Ivanjčič se je imel pred mariborsko poroto zagovarjati zaradi uboja. Vsled Ivanjčičevega zagovora pa je bilo porotnikom stavljeno poleg vprašanja uboja tudi vprašanje silobrana. Porotniki so vprašanje glede uboja zanimali, potrdili pa vprašanje glede silobrana proti varnosti življenja. Sodni dvor je nato obtožena obso-dil na osem mesecev težke ječe.

PRIMORSKO.

Bojkotirana cerkev. Pred par dnevi je poklicalo okrajno glavarstvo v Gradišću starešinstvo občine Bruma zaradi cerkvenega vprašanja. Občani namreč bojkotirajo cerkev, odkar je prestavljen proti njihovi volji vikar Pelka. Ne obiskujejo službe božje, in približno 30 otrok v občini še ni bilo krščenih. Na tozadevni opomin okrajnega glavarstva, naj vendar ta bojkot občani opuste, je starešinstvo odgovorilo, da bo občina vstrajala pri bojkotu, dokler se ne vrne vikar Pelka. Če se pa to v doglednem času ne izvrši, darovali bodo občani cerkev državi in si bodo sezidali lastno evangeljsko cerkev. Župan Jakob Venier Concion je izjavil, da je cela občina za to, da izstopijo vsi iz katoliške cerkve in pristopijo k evangeljskemu veroizpovedanju in si zgrade svojo cerkev.

Nesreča v kamnolomu. V kamnolomu v Predračah se je razletela predčasno mina. Delavec, 25letni Fran Šavli, in 21letni Ignacij Erjavce iz Lokaveca sta bila v bližini mine. Zračni pritisk ju je vrgel čez rob kamnoloma in padla sta eden v 15 m in drugi v 40 m globok prepad. Oba so našli popolnoma razbita med skalovjem.

Smrt morilca svoje žene in otrok v kazilnici. V kazilnici v Gorici je umrl posestnik Franc Kragelj, ki je letos meseca aprila v hipni blaznosti, ali pa v silni jezi umoril svojo ženo in dva otroka. Kragelj je bil od aprila v preiskovalnem zaporu. Odklanjal je dosledno vsako hrano in so ga morali po sili in umetno hraniti. Pri vsem tem pa je vendar jetnik tako oslabil, da ni dočakal obravnave.

Srce na desni strani. V bolnišnici v Voloski se je zglasil neki kmet Marcelja iz okolice. — Prosil je zdravnika, da naj ga preišče, češ, da mu nagaja nekaj v prsih. Pri natančni preiskavi bolnika so

zdravniki konstatirali, da ima Marcelja srce popolnoma na desni strani.

Moderna kaznilnica. V kaznilnici v Kopru, ki je bila vsled modernih naprav že do sedaj posebno priljubljena kaznencem, so napravili sedaj še električno razsvetljavo in umetno ventilacijo v celicah.

Boj med finančnimi stražniki in tihotapci. Na avstrijski strani, nedaleč od avstrijsko-laške meje, sta trčela dva avstrijska finančna obmejna paznika na tri tihotape. Bila je tema in nasprotniki se niso prej zaznali, dokler niso zadeli drug ob drugega. Tihotapci so začeli takoj streljati s samokresi, toda brezuspešno. Ustrelila sta tudi paznika, in eden tihotapev, 22letni Sukovič, je padel zadet v čelo. Ostala dva tihotapca sta nato pobegnila. Ustreljeni, ki je obležal na mestu mrtev, je imel pri sebi vrečo, ki je vsebovala 120 kg kave.

RAZNO.

Pametna beseda iz nemških ust. Graška "Tagepost" je priobčila članek pod naslovom "Serbien und Bulgarien. Eine Etappe in der südslavischen Bewegung". — Ta članek se zaključuje takole: "Politično gluh mora biti, ki ne razume znamenj, ki se kažejo v jugoslovanskem gibanju. Vedno napredujoče zblizanje balkanskih Slovanov v zvezi z vedno iskrenejšimi zvezami balkanskih Slovanov z Jugoslavo naše monarhije pomenja stvar usodepolnega pomena za Avstro-Ogrsko. — Da se takšna stremjenja ne morejo zavirati in zatreti niti z diplomatskimi spletkami, niti s trgovsko političnimi presijami, najmanj pa s policijsko politiko in veleizdatniškimi procesi, o tem so nas poučila zadnja leta. Dalekovidni, moderni avstrijski državniki bodo morali najti pota, ki bodo vodila k temu cilju, da se združijo interesi balkanskih in naših Jugoslovancov z interesi avstro-ogrške monarhije."

Očetovsko srce. L. 1794. je revolucionjski komite prijel v Parizu bivšega kraljevskega svetnika in generala Jeana de Loizerolles in so ga z njegovim sinom Simonom de Loizerolles vrgli v ječo v St. Lazaru. Dne 2. julija 1794, dva dni pred padcem Robespiera, so pri jutranjem razglasu imen žrtev, ki naj bi bile usmrčene z giljotino, prečitali tudi ime Simona de Loizerolles. Mladi mož se je v svoji celici zamudil samo en trenotek in ko je hotel iti iz celice, tedaj je videl, da so vrata zaklenjena. Njegov oče se je prigrabil v njegovem imenu in čez pol ure je padla glava starejšega Loizerolle-ske pod giljotino kot žrtev očetovske ljubezni. Dva dni nato so prijeli Robespiera in iz zaporov so bili izpuščeni vsi, ki so bili kot žrtev njegove maščevalnosti zaprti. Med izpuščenimi je bil tudi Simon de Loizerolles.

Otroka svoje hčere umorila. — Pred inomoškimi porotnim sodiščem je bila 63letna kmetica Veronika Konrad obsojena na smrt, ker je umorila novorojenca svoje hčere, da bi s tem odvrnila sramoto od svoje hiše. Porotniki so potrdili stavljeno jim vprašanje soglasno.

Sodna obravnava proti morilcu Tomanu. Dne 27. junija se je začela pred sodiščem v Ogrskem Gradišču obravnava proti Ladislavu Tomanu in tovarišem. Toman se je kakor znano, zavaroval na 73.000 K. Nato je umoril dunajskega mizarskega pomočnika Ernsta Schüllerja, ki mu je bil zelo podoben, da dobi na ta način zavarovalno vsoto. Obtoženi so razen Tomanu tudi nadzornik zavarovalnice, neki sollicitator in posestnik Blaha, ker so sodelovali pri umoru.

Majhna znota. Slavni zdravnik dr. Renard v Parizu je bil znan kot jako bistroumen napram svojim pacientom in znanim. Nekega dne je dobil pri viziti svojega pacienta, ko je ta z nekim starim gospodom mirno igral piquet. — "Kaj tukaj delate, gospod?" reče dr. Renard temu staremu gospodu. "Pojdite domov in dajte si puščati kri. Ne smete odlašati niti trenotek." Prestrašeni mož je hitel domov ter legel takoj v posteljo. — Dr. Renard mu je sledil ter mu parkrat sam

TUJA SLABOST.

Nekatere osebe napade mnogokrat slabost, katere izvira ne vedo. Pride nedomoma, brez vsakih znakov in stori ljudi nezmožne za delo. Ta tuja slabost se pripisuje skoro vedno neredni prebavi. Počuti se v želodcu, jetrih ali črevesju, v slabi krvi in nervoznosti. Take osebe mnogokrat poskušajo razna zdravila, močne pijače, toda vedno brez uspeha. Kar oni rabijo, je ono veliko zdravilo, ki deluje v vseh prebavnih organih, in ki

IZČISTI CELO TELO,
DA ZDRAVO KRI,
VREDI PREBAVO.

Ta pripomoček, ki se naj zavziva pri vseh članih družine in katero bi moral tudi Ti vedno rabiti v vseh slučajih slabe ga počutja, je veleznano:

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

To naravno zdravilo, sestavljeno iz grenkih želišč in rdečega vina, ima velik delokrog, zato ker tako uspešno deluje v vseh neprilikah prebavnih organov katere so vendar fundament zdravju. Moral bi rabiti to zdravilo v

bolezni želodca in črevesja,
zabasanosti in spolovil,
ponavljajočemu glavobolu,
revmatskih napadih,
nevralžiji in nervoznosti,
mnogih ženskih boleznih,
slabem počutku po jedi,
težkem spuščanju vetrov

in vseh boleznih, kjer se pokaže zguba teka in simptoni slabosti. V lekarnah.

JOS. TRINER

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

POPOLNO ZDRAVJE

VAŠ ZDRAVNIK, kedar vas zdravi to-kaj vpraša glede vašega želodca, jeter in droba, kajte njegov prvi čin je stimulirati iste da delujejo; ZAKAJ PA ČAKATI, DA PRIDE DO TEGA? Popravite vzrok takoj predno obolite in odstranite strup iz vašega sistema.

ZAM-ZAM TABLETE

stimulirajo delovanje teh organov, ZAM-ZAM vam dajo rdečo barvo in vas poživijo. ZAM-ZAM je gladka pot do popolnega zdravja, so lahke za vzeti, jih lahko dobite, so lahke in pozitivne v njih delavanju. Samo en poskus in hvalo jim bodeite peli do neba — kupite jih še danes.

Najboljše zdravilo za zabasanost

ZAM-ZAM TABLETE
V lekarnah 10c in 15c.

Dajte izdelati svoje tiskovine pri
"SPRAVEDLNOST"

1825 Loomis St. Telefon Canal 1015

Cene zmerne

Delo solidno

"SPRAVEDLNOST" EDINI ČEŠKI, ULJSKI DNEVNIK STANE 10C. NA TEDEN.

Kaplan: To bi pa le rad vedel, če alkohol res voljo slabi?

Fajmošter: Larifari! Bolj ko ga žehtam, bolj sem odločen, da ga nikoli ne pustim.

"Glas Svobode" naj kroži od rok do rok!

Vsak slovenski delavec naj čita "GLAS SVOBODE"

TAMIRA.

(Nadaljevanje.)

Carvalho je radovoljno spomnil željo Madagaščana, ki je steklenico duškoma izpraznil ter se takoj zopet odstranil.

"Kdo je mož?" vprašam tolača v njegovi materinščini.

"On je moj brat, gospod," mi odvrne.

"Vaš brat? To si pač ne bi mislil, kajti nista si najmanje podobna."

"Temu se ni čuditi, ker on ni ne po očetovi niti po materni krvi moj brat."

"Tako? Po kateri strani pa potem?"

"Samo po lastni krvi, gospod."

"Tega ne razumem; izrazite se točneje."

"Ako bi Vi poznali običaje Madagaške, bi me umeli. Ako se hoče v tej deželi koga brata nazivljati, tedaj se javna ceremonija vrši, vsled katere se ta naslov dobi, tako da se po smrti tudi na škodo njegove žene, za njim podeduje."

"V čem obstoji ta ceremonija, če smem vprašati?"

"To je čisto preprosto. Obedva moška, ki se hočeta pobratiti, si ranita ramo, pristrezeta iz razne tekoče krvi, jo zmešata in popijeta, med tem ko si v roko sežeta. Navzoči prično vpiti, pojo pesen njima na čast in pobratimstvo je zvezano."

Ne bom se mudil pri težavah in dolgočasju, kar smo morali prvi dan popotovanja prenašati, ker pripovedoval sem vam že, kako trpljenje mora popotnik v kraljevini Bombetok prestajati; a poleg vsega tega se je še pridružila po nevspešnem izidu mojega poslanstva zlobnost portugalskega tolača in smelost Madagaščanov, kateri so nosili našo prtljago.

Jaz sem Portugalec Carvalho že opetovano zasačil, ko je z našim spremstvom sporazumljivo šale zbijal; moja dva pomorščaka sta isto opazovala.

"Znate gospod poročnik," mi reče Bernhard, nekoč, ko smo za trenutek sami bili, "da s Portugalcem ni vse v redu? Jaz stavljam deset liber tobaka proti enemu založku, da lopov misli na izdajstvo."

"Tega mnenja sem tudi jaz."

"In jaz tudi, gospod poročnik," dostavi Pojre.

"Toda jaz sem se nekaj zmisllil, kar mu bo zabranilo nam škodovati."

"Daj, da slišimo, kaj da je?"

"Jaz bom vzadaj ostal; Vi se delajte skrbni za-me, ponudite lopovu steklenico araka, ako nazaj pojde in mene poišče, a jaz mu poženem kroglo skozi glavo."

"Tvoj načrt se mi vidi bol energičen kot ostroumen; Ti zabiš naših spremljevalcev."

"O, s temi bomo že gotovi."

"Ti misliš, da bi tudi vseh deset postrelili?"

"Če tudi ne vseh, vendar vsaj nekatere. Ostali potem zbežijo."

"In napravijo v bližnjih vaseh hrup."

"To je res . . . toda vseeno, v sili pobijemo tudi vaščane."

"Tedaj Ti misliš, da bi mi trije kraljestvo Bombetok premagali?"

"Pripoznam, da bi bilo to precej težaven in zagrabljen kos dela. Toda kaj hočemo storiti? Izdani smo brez vsakega dvoma in to je pribito, da nam je zanjka nastavljena. Ali se jim naj pustimo kar mirno zadaviti? . . . Hočemo . . . tiho! Tukaj je lopov."

Portugalec je res z velikimi koraki prišel proti nam.

"Gospod," reče globoko se priklonivši, "imam Vam zlo poročilo sporočiti. Dva moža Vašega spremstva sta od kač pičena in nista zmožna pot nadaljevati; ker pa uboge pare ne moremo ostaviti ter jih kajmanom in tigrom žrtvovati, smo se dogovorili, da eden od nas v bližnje mesto po pomoč pojde in da mi taborimo to noč tukaj."

Potem, ko je to Portugalec izgovoril gostobesedno, brez da bi mene pogledal, nameraval se je odstraniti, a jaz sem ga pridržal ter mu rekel:

"Ker sem jaz vas in druge zato plačal, da vi mene slušate, se mi zdi čudno kako Vam mora v

glavo pasti, določbe vkrepati, brez da bi mene vprašal. Ni mogoče, da bi mi tu prenočili in me razvalinami, grmovjem in na pesku. Recite tedaj Madagaščanom, da naj se takoj odpravijo. Ona dva pičena pa naj nemudoma sem prineso, da se o njih stanju uverim."

Ker sem z odločnim naglasom govoril, ki ne pripušča ugovora, se Portugalec ni upal očito upirati.

"Jaz hočem Madagaščanom vašo voljo sporočiti, gospod," mi odgovori; "toda dvomim, da se bodo tudi vaši volji odzvali."

"Kaj mislite sedaj gospod poročnik?" vprašata obadva pomorščaka.

"Mi lahko vsaki dvanajst strelivo izstrelimo, draga prijatelja," odvrnem njima, "in razun tega imam krepke pesti, oborožene z britkimi meči, s tem se da že kaj pričeti."

Odsotnost Carvalho je trajala skoraj četrt ure, in baš sem ga hotel s pomorščaki zasledovati, ko smo ga konečno vidli prihajati; delal je silno čmren obraz.

"Oj, gospod," je z boleznim glasom skliknil, naše stališče postaja čim vedno bolj kritičneje. Med tem, ko sem popred z vami govoril, se je nova nezgoda nad našim spremstvom pripetila; še trije možje so od kač pičeni, dva sta od kajmanov ranjena in eden si je nogo zlomil. Tedaj sta od desetih Madagašcev samo dva še rabljiva; vi vidite torej, da ni mogoče popotovanje nadaljevati."

Te številne nezgode so pač bile nekoliko neverjetne, da bi jaz mogel le za trenutek verovati.

Dal sem tedaj pomorščakoma dogovorjeno znamenje, nakar sta Portugalec popadla in na tla vrgla.

Ta napad je bil izvršen tako nemadoma, da Carvalho iz presenečenja in bojazni za kakšen upor niti sposoben ni bil.

"Tvoja poslednja ura je prišla, Carvalho!" mu zakličem; "pripravi te ustrelim!"

"Milost! Milost!" vpije v smrtnem strahu; "podarite mi življenje, gospod, in jaz hočem vse storiti, kar mi bode ukazali!"

"Prepozno je, Ti moraš umreti! Kaj bi Ti nam znal tudi še pomagati, ko se je naše spremstvo skrčilo na dva moža?"

"Stojte gospod . . . poslušajte me en trenutek, jaz Vas prosim za to . . . Ljudje, ki so bili od kač pičeni, so le neznanje ranjeni, da niti govora ni vredno o tem."

"In oni, ki so bili od kajmanov popadeni?"

"Tudi tisti so neznanje poškodovani, ni govora vredno."

"In tisti z zlomljeno nogo?"

"On je s prva mislil, da je zlomljena . . . toda ni bila . . . zamore prav dobro hoditi . . . tako brzo, kot verveča . . ."

"Potem vidim v moje veselje, da od naših deset mož niti eden ni za posel nesposoben in da morejo vsi pot nadaljevati."

"Da, in oni se tudi ne protivijo, ako me osvobodite, jim hočem takoj naznaniti, da Vi želite nemudoma oditi. To sporočilo jim bo prav prijetno."

"Pravzaprav sem jaz silno prizanesljiv napram Tebe, da ti Tvoje laži tako lahko odpuščam . . . vstani in se vrni k tvojim ljudem. Toda zapomni si, kar Ti sedaj še povem:

"Pomorščak Bernard Te bo v primernem razdalju spremljal, in ko hitro zapazi, da naš najmanj znamenje sporazumljivosti Madagaščanom te ustrelji v glavo, in Bernard nikoli ne zgreši lastovke na sto korakov. Sedaj si posvarjen ter zamoreš storiti kar hočeš."

"Bernard," rečem k temu, ko je Portugalec vstal, "Ti pojdeš s Carvalho in na prvi sum, ki bi ga njegova kretanja zbudila v tebi, ga ustreliti!"

"Dobro, gospod poročnik, zanesite se na-me."

Ko je portugalski lopov slišal to povelje, se ni mogel vzdržati, da ne bi napram meni vrazil otožen obraz. Iz njegove bojazni sem sklepal, da vsaj za trenutek ne misli več na kakšno izdajstvo.

"Dobro," odvrnem mu, "sedaj bodite dobrohotni in idite sprejaj, da nam pot kažete."

Pullman, Ill.

Prosimo vrstite to malo poročilo v nam priljubljenem listu Glas Svobode.

Malo kedaj se kaj sliši iz naše male slovenske naselbine.

Z delom se nemoram pohvaliti, večina rojakov je brez dela, kar jih je še uslužbenih pa ne delajo stalno, radi tega ne svetujem rojakom širom Združenih držav a-

meriških za delom sem hoditi ker Pullman Car Co. je odpustila mnogo delavcev za nedoločen čas.

Kljub temu imam za poročati par veselih novic:

Gospa štokljka je obiskala obitelj g. Kopača ter ga obdarila z čvrstim dečkom prvorojencem. — Častitamo.

Poročil se je g. Jakob Puc z gospi Mary Podboj oba doma iz Planine na Notranjskem. Mlademu paru želimo vse najbolje.

Pozdrav vsm rojakom, tebi Gl. Svobode pa mnogo naročnikov, predplačnikov.. A. Aučin.

Prednedavnim je poročal New York Tribune, da je pisateljica Miss Carew stavila na jezuvita Vaughan-a, ki se je iz Angleške mudil tu v Ameriki sledeče vprašanje: "Do you think if women would become more interested in public affairs they would train their children better?" in jezuviti ji je odgovoril: "Rubish, rubish! perfect rubish! You cannot change a women's mind in a thousand years. Jackasses!" To dokazuje, da jezuvit Vaughan je bil v dotiki edino le z katoliškim žentvom in da sliji ti komplimenti katoliškega kolovodje edino le njim.

OPOZARJAM

Markota Živkovič, da mi nemudoma naznani njegov naslov, da mu zamorem poslati slike in mu ob enem sporočim nekaj zelo koristnega in važnega. M. Kranje, Durbin, W. Va.

Sedlar, Lowell. pošljite nam stari in novi naslov.

JE ŽE TU.

Največja nesreča za vsakega človeka je, če zgubi kak ud, recimo roko ali nogo. Delavec in tisti, ki gledajo na lepoto, potrebujejo roke, da se more preživeti in potrebuje noge za hojo. Bili so časi, ko se zgube takega uda niso mogle nadomestiti in tak človek je ostal revež do smrti. Danes je to drugače, zgubo roke ali noge nadomestimo s umetno roko ali nogo, ki odgovarja skoro povsem naravni. Take umetne ude dobite pri Ameriški napredni ortopedični družbi (American Progressive Orthopaedic Association), ki sestoji iz samih Slovanov. Ta družba se priporoča vsakemu, ki je bil tako nesrečen, da je zgubil kak ud, katera mu nadomesti istega z umetnim udom po najnižji ceni, garantirajoč, da bo delo najboljši in odgovarjalno vsem potrebam naravnega uda.

Poleg umetnih rok in nog izdeluje ta družba tudi druge priprave za pohabljenec, kot železa in obveze pri skrivljenih ali slabotnih, onemoglih nogah, nadalje za odstranitev grbe na hrbtu itd., v čem so vsečaki.

Njihova posebnost so razni pasovi, kot za kilo pri moških, nadalje za obvezo želodca pri debelih ljudeh, potem gumijaste nogavice za otekle žile. — Pri kratkonogih rabijo takozvani "improved extension."

Ta družba daje posebno pozornost otrokom, ki imajo krive noge ali kako drugo telesno napako. Na to bi morali paziti starši, kajti če se ta napaka pri otroku zastara, navadno ostane nepopravljiva in tak otrok potem ostane pohabljenec do smrti, ki nima nobenega pravega veselja do življenja.

American Progressive Orthopaedic družba rabi samo najboljši material in priprave ter uživa popolno zaupnost od strani svojih odjemalcev. Njih večletna skušnjava v tem poslu jamči vsakemu, da se sme do njih z vso sigurnostjo obrniti. Cene so nizki in delo je garantirano. Zato pa, če kaj potrebujete, ne hodite k drugemu, temveč pridite k nam, ali nam pa pišite v domačem jeziku in mi vam z slovansko gostoljubnostjo vrlo postrežemo.

Ženskim pacientom postreže skušena dama. Posebne sobe za preiskovanje in primerjanje udov.

AMERICAN PROGRESSIVE ORTHOPAEDIC ASSO. CIATON, 1623 Blue Island Ave., Chicago, Illinois. Telefon Canal 3879.

GLAS SVOBODE CO.

1809-1813 Loomis St., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem družtvu n. obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavljenje

Vsakovrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

družtvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastonj, samo poštno znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

Možje ozdravljeni v 5 dneh

VARICOCELE HYDROCELE BREZ NOŽA IN BOLEČIN. Ozdravim vsacega, kdor trpi na Varicoceci, Structuri; dalje ozdravim nalezljivo zastrupljenje, živčno nezmožnost, vodenico in boleznitličičih se moških. Pridite k nam vsi, ki ste se nevspeš o zdravili pri drugih zdravnikih. Moja 15 letna praksa vam je na razpolago in jamči popolno ozdravljenje. Govorimo v vseh jezikih.

Ozdravim pozitivno želodec, pljuča, ledice in neprilike v jetrih. (Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati.)

TAJNE MOŠKE BOLEZNI

ZGUBA NAGONA, BOLEZNI LEDICAH IN JETRIH zdravim hitro za stalno in tajno. Živčene onemoglosti, slabost, napop, zastrupljenje in zguba vode.

PLJUČA

naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim po moji najnovjši metodi.

Nasvet zastonj.

STALNO OKREVANJE

ZASTRUPLENJE KRVI

in vseh drugih kožnih boleznih, kakor prišče, lucije, onemoglost itd.

ŽENSKÉ BOLEZNI

beli tok, bolečine v oza-ture, garje, oteklina, podju in druge organske bolezni zdravim za stalno.

Preiskovanje zastonj.

DR. ZINS, 183 N. Clark St. Chicago med Randolph & Lake Odprto od 8 zjutraj do 8 zvečer. Ob nedeljah od 8 zjutraj do 4 pop.

Pilsen Auditorium Restavracija in Bufé

JOS. FALTA, lastnik

1657-61 Blue Island Ave., Chicago.

Največje dvorane na zapadni strani Chicago.

Importiran Pilsner, Anheuser-Bush, Michelob in . . . naravno in čepu. Importirana vina in cigare.

TELEFON CANAL 4250.

Čemu pušiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pušiš si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Canal 2127.

Pijte najboljšo pivo

Edelweiss

Peter Schoenhofen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9 CHICAGO, ILL.

43. polletno izplačilo obresti v našem hranilnem oddelku. Obresti bodo kreditirane 1. julija in bodo v redu za izplačilo ali nakazuje na vložne knjižice po tistem dnevu.

Novo vloge prišle do in vštveši 15. julija se obrestujejo od 1. julija.

INDUSTRIAL SAVINGS BANK 2007 BLUE ISLAND AVENUE.

Odprto ob sobotah večer Premoženje nad pol milijona dolarjev. od 6. do 8. urete.